

Kooste Konnunsuon tuulivoimahankkeen (Pyhäntä) ympäristövaikutusten arviointiselostuksen kuulemisesta saadut lausunnot ja mielipiteet

Yhteysviranomaisena toimiva Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus lähetti lausuntopyynnöt seuraaville tahoille YVA-selostuksen kuulemisvaiheessa:

Ahokylän Erä, Ahokylän kyläyhdistys ry, Cinia Group Oy, Digita Oy, Digita Oy, DNA Oy, Edzcom, Elenia Verkko Oyj, Elisa Oyj, Energiavirasto, Finavia, Fingrid Oyj, Ilmatieteenlaitos, Ilmavoimien esikunta, Itä-Suomen aluehallintovirasto, Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos, Kainuun Ely-keskus, Kainuun liitto, Kainuun museo, Kamulankylän Eräveikot, Kamulankylän Eräveikot ry, Kestilän Eräveikot ry, Kiuruveden kaupunki, Kiuruveden luonnontästävät ry, Kiuruveden Moottorikelkkailijat ry, Kiuruveden riistanhoitoyhdistys, Korpijoki-Ohenmäki Kylät ry, Kuopion kulttuurihistoriallinen museo, Kärsämäen kunta, Kärsämäen riistanhoitoyhdistys, Lamujoki-Ojalankylä kyläyhdistys ry, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic, Lintuyhdistys Kuikka ry, Luonnonvarakeskus Luke, Maaralan Kyläyhdistys ry, Maavoimien esikunta, Metsähallitus eräpalvelut, Metsähallitus Pohjanmaan Luontopalvelut, Metsänhoitoyhdistys Siikalakeus, MTK Pohjois-Suomi, Piippolan Metsästysyhdistys ry, Piippolan seudun riistanhoitoyhdistys, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry, Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri ry, Pohjois-Pohjanmaan museo, Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät, Pohjois-Savon ELY-keskus, Pohjois-Savon Liitto, Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto (AVI), Pro Agria Oulu, Pulkkilan Erä ry, Puolustusvoimat - Pääesikunnan operatiivinen osasto, Pyhäjärven kaupunki, Pyhännän kunta, Pyhännän metsästysyhdistys ry, Pyhännän Vesi Oy, Riistakeskus Oulu, Siikalatvan Luonto ry, Siikaverkko Osuuskunta, Suomen Erillisverkot Oy, Suomen luonnonsuojeluliitto, Pohjois-Pohjanmaan piiri ry, Suomen metsäkeskus, Suomen turvallisuusverkko Oy, Sydänmaan kylän Kyläseura ry, Säteilyturvakeskus STUK, Tavastkengän Maaja kotitalousseura ry, Telia, UPM Metsä Pyhäsalmen metsäpalvelutoimisto, Vieremän kunta, Vieremän Pohjoiskylät ry, Vieremän riistanhoitoyhdistys, Väylävirasto, Ylä-Savon ympäristölautakunta, Ympäristöpalvelut Helmi

Tässä julkaistuista lausunnoista ja mielipiteistä on **tietosuojasyistä poistettu tarkemmat kiinteistö- ja yhteystiedot, yksityishenkilöiden nimet, julkisuuslain 24§ mukaisesti tiettyä uhanalasta lajistoa koskevat paikatiedot sekä lausuntojen johdantotekstit**, joissa on referoitu nähtävillä ollutta arviointiselostusta. Alkuperäiset versiot mahdollisine liitteineen on toimitettu hankkeesta vastaavan käyttöön.

27.6.2025

Lausunnot ja mielipiteet

1. Ahokylän Erä ry

Ahokylän Erä ry on Pyhännän kunnan Ahokylässä toimiva metsästysseura. Seura on perustettu 1982. Ahokylän Erässä oli vuoden 2024 lopussa 65 jäsentä. Jäsenistä noin puolet asuu Pyhännän kunnassa ja puolet eri puolella Suomea. Seuran jäseneksi pääsy ei ole sidottu maanomistukseen tai asuinpaikkaan. Ahokylän Erä ry on Y-tunnuksella toimiva yhdistys, joka harjoittaa elinkeinotoimintaa. Seuran tulot ja menot ovat vuodessa noin 11 000-12 000 €.

Metsähallitus ja Neova Oy käynnistivät Konnunsuon tuulivoimahankkeen 2021. Hankealueen pinta-ala on noin 5 500 ha ja se sijoittuu suurelta osin Ahokylän Erän vuokraamille metsästysalueille. Mikäli hanke toteutuu suunnitellussa laajuudessaan, sillä on merkittävää vaikutusta Ahokylä Erälle, niin seuran talouden kannalta kuin metsästyksen kannalta.

1. Vaikutukset Ahokylän Erän talouden kannalta

Seuran pinta-ala hirvenmetsästyksessä on 8966 ha, pienriistan metsästyksessä 6704 ha. Seuran metsästysalueesta on Metsähallitukselta vuokrattu 4338 ha, josta hirvenmetsästyksessä pelkästään 1669 ha. Metsähallituksen vuokrasopimuksen kustannukset vuodessa (2024) ovat 2615,85 € (vuokra+alv). Ahokylän Erä ry:llä on vuokrattuna maita myös eri yhtiöiltä n. 1540 ha. Vuokramenot näistä alueista ovat vuodessa 1680 € (vuokra+alv). Yhteensä vuokrakustannukset vuodessa ovat n. 4300 €. Yksityisten maanomistajien maita Ahokylä Erä ry:llä on n. 3100 ha. Näistä alueista ei ole vuokrakustannuksia.

Ahokylä Erän maksullisten metsästysalueiden suuri osuus aiheuttaa sen, että seura on joutunut koko toiminta-ajan miettimään, miten voidaan kustantaa seuran toiminnasta aiheutuvat kulut. Seurassa kaikki jäsenet, myös maanvuokraajat, maksavat vuosittaisen jäsenmaksun, 50 € vuonna 2024. Vuotuiset jäsenmaksutulot (2500-3000 €/vuosi) eivät kata toimintamenoja.

Ahokylän Erä on harjoittanut elinkeinotoimintaa, omistamansa metsästysmajan vuokrausta, vuosien ajan toimintamenojen kattamiseksi. Metsästysmaja sijaitsee hankealueella. Metsästysmajaa on kunnostettu vuosittain, tehty uusia vuokrausta edistäviä toimenpiteitä vuokralaisten saamiseksi. Kaikki metsästysmajaan eteen tehty työ on suoritettu talkootyönä, ainoastaan vuokrauksesta vastaava on saanut matkakorvauksia muutamia satoja euroja vuodessa. Tällainen toiminta on mahdollistanut sen, että vuokrauksesta on jäänyt vuokratuloa, joilla on pystytty kattamaan seuran toimintamenoja. Vuosittaiset vuokratulot ovat olleet seuralla n. 3000-5000 €/ vuosi eli noin. 25-35 % seuran kaikista tuloista.

Majan vuokralaisten palautteen mukaan alueen rauhallisuus, hyvä saavutettavuus (keskellä Suomea), majan varustetaso (aurinkopaneelisähkö, koirahäkit jne.) sekä laajat metsästysalueet (Mm. Metsähallituksen osoitusalue) edistävät majan vuokrausta. Hankkeen toteuttaminen tulee laskemaan metsästysmajan vuokrausastetta ja seuran tulot vähenevät. Tuulipuiston rakentaminen vähentää niin alueen rauhallisuutta kuin riistakantoja ja siten vähentää kiinnostusta saapua metsälle Ahokylään ja vuokrata metsästysmajaa.

27.6.2025

Metsästysmaja on Ahokylän Erän jäsenten vapaasti käytettävissä, silloin kun siellä ei ole maksavia vuokralaisia. Tuulipuiston rakentaminen heikentää myös seuran omien jäsenten kiinnostusta käyttää majaa.

Ahokylän Erä ry on harjoittanut myös kaupallista metsästystä. Vuosittain on myyty vieraslupia sekä majan vuokraajille että muille seuran vieraille. Tulot vieraslupien myynnistä ovat vaihdelleet vuosittain n. 500-800 euroon. Tuulipuiston rakentaminen vähentää vieraslupien myyntiä. Toisena kaupallisen metsästyksen muotona on ollut yhden hirven pyyntiluvan myyminen ulkopuoliselle seurueelle tai yritykselle. Tästä on vuosittain saatu tuloa n. 2000 €. Mikäli tuulipuiston rakentaminen käynnistyy, seurauksena on, että hankealueen hirvikanta laskee joko pysyvästi tai tilapäisesti ja pyyntiluvan myyminen ei enää ole mahdollista. Seurauksena on tässäkin tapauksessa Ahokylän Erälle tulojen menettäminen.

Seuran muita tulonhankintamuotoja ovat vuosittain järjestettävät hirvipeijaiset ja erilaiset talkootyöt, joista seura on saanut satunnaisesti tuloja eri vuosina.

2. Vaikutukset Ahokylän Erän metsästyksen kannalta

Hankealue on todella merkittävä seuran toiminnalle sekä hirvi- että kanalintumaastona. Hankealue on Ahokylän Erän keskeisin hirvenmetsästysalue, n. 80 % vuonna 2024 kaadetuista hirvistä saatiin hankealueelta tai sen läheisyydestä. Mikäli hanke toteutetaan suunnitellussa laajuudessa, heikentää se hirvenmetsästystä hankealueella ja sen läheisyydessä todella paljon. Hirvijahdissa tärkein metsästysmuoto on metsästys pysäyttävällä koiralla passiketju ympärillä. Koiran käyttö vaikeutuu, kun alueelle tulee teitä ja maastoalueet pirstoutuvat. Kanalintujahdissa alueen rauhattomuus lisääntyy ja linnut siirtyvät rauhallisimmille seuduille. Jäniksen ja pienpetojen pyyntiin tuulipuiston vaikutusta on vaikea arvioida.

Hankealueelle sijoittuu suurelta osin myös Ahokylän Erän riistakolmioalue, n:ro 757, jolla seurataan alueen riistakantojen kehitystä. Riistakolmiolaskentaan myös tuulipuiston rakentamisella on vaikutusta.

Hankealueella on useita metson ja teeren soidinpaikkoja. Rakentamisen vaikutus näkyy todennäköisesti soidinpaikkojen hiljentymisenä, mutta tutkittua tietoa asiasta ei ole.

Ahokylän Erän näkemys on, että tuulipuiston rakentaminen heikentää hankealueen ja sen lähialueiden riistakantoja ja Ahokylän Erän jäsenten metsästysmahdollisuuksia pysyvästi. (Rakentamisaika rauhainta, paljon liikennettä, melua, muutokset luonnossa jne.). Kanalinnut ja hirvet siirtyvät pois alueelta rauhattomuuden vuoksi. Onko kantojen heikentyminen vain tilapäistä, siitä ei tutkittua tietoa.

Tuulipuistoon rakennettavasta tiestöstä on hyötyä, koska eri alueet ovat paremmin saavutettavissa. Tiestön rakentamisen haittapuolena on liikenteen lisääntyminen ja nyt rauhallisten alueiden katoaminen.

3. Yhteenveto Ahokylän Erän näkemyksistä

Seuran jäsenistö suhtautuu tuulivoimaan vaihtelevasti: Osa kannattaa (Alueella maata omistavat, vuokratulot), suurin osa suhtautuu neutraalisti ja pieni osa vastustaa. Vastustus on periaatteellista. Suurin

27.6.2025

osa jäsenistä valmis hyväksymään Konnunsuon tuulivoimapuiston, mikäli Ahokylän Erä ei joudu kärsimään liikaa tuulipuiston rakentamisesta.

Ahokylän Erän kannalta ei ole suurta merkitystä sillä, tuleeko tuulipuistoon 30, 34 tai joku muu määrä tuulivoimaloita. Ahokylän Erän kannalta merkitystä on sillä, miten tuulivoimalat sijoittuvat metsästysmajaan nähden. Alue joka tapauksessa muuttuu merkittävästi tuulivoimaloiden määrästä riippumatta. Ahokylän Erä näkee, että ei ole järkevää lähteä karsimaan pois voimaloita Metsähallituksen ja Neova Oy:n näkökulmasta, koska silloin puiston kannattavuus heikkenee. Pyhännän kunnan näkökulmasta katsottuna pienempi tuulivoimaloiden määrä laskee kunnan saamaa kiinteistöverotuloa.

Ahokylän Erä esittää ratkaisuna puiston rakentamisesta aiheutuviin haittoihin, että seuralle maksetaan vuosittain korvaus niin metsästysmajan vuokratulojen menetyksistä kuin siitä, että seuran jäsenten mahdollisuus majan käyttöön pienenee. Myös metsästysmahdollisuuksien heikkenemisestä seuran tulee saada korvausta. Miten asia hoidetaan, siitä Ahokylän Erä ry on valmis neuvottelemaan.

2. Fingrid Oyj

Meillä ei kommentoivaa nähtävillä olevista asiakirjoista. Tässä YVA- ja kaavalausunnossa ei voida ottaa kantaa tarkemmin rakentamiseen tai teknisiin ratkaisuihin. Pyydämme toimittamaan risteämälausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/risteamalausunnot.

YVA-asiakirjat, yleiskaavat ja asemakaavat, joissa on Fingridin voimajohtoja tai muita toimintoja, pyydämme lähettämään lausunnolle osoitteeseen kirjaamo@fingrid.fi.

3. Haapaveden Kaupunki, Ympäristöpalvelut Helmi

Yleiset huomiot: YVA-selostus on toteutettu kattavasti ja siinä on käsitelty hankkeen ympäristövaikutukset monipuolisesti. Arviointi tarjoaa hyvän pohjan hankkeen jatkosuunnittelulle sekä päätöksenteolle. Hankkeen ilmastovaikutukset on arvioitu kokonaisuudessaan merkittävydeltään myönteisiksi.

Hankevaihtoehdot: Selostuksessa on tarkasteltu kahta toteutusvaihtoehtoa (VE1: 34 voimalaa ja VE2: 30 voimalaa) sekä nollavaihtoehtoa. Molempien toteutusvaihtoehtojen vaikutukset on arvioitu samansuuntaisiksi, mutta vaihtoehdolla VE2 on vähäisemmät ympäristövaikutukset johtuen pienemmästä voimalamäärästä.

Vaikutusarvioinnit:

Keskeisimmät huomiot vaikutusarvioinneista ovat:

- Maisema- ja kulttuuriympäristö:

27.6.2025

Merkittävimmät maisemalliset vaikutukset kohdistuvat maakunnallisesti arvokkaisiin Ahokylän ja Viitämän kulttuurimaisemiin, joissa vaikutusten merkitys on arvioitu suureksi. Nämä vaikutukset ovat välttämättömiä hankkeen toteutuessa, mutta ne on tunnistettu ja kuvattu selostuksessa asianmukaisesti.

- Luonto:

Selostuksessa on tunnistettu hankkeen vaikutukset alueen linnustoon, erityisesti suo- ja kosteikkoalueilla pesivään lajistoon sekä metsäkanalintuihin ja petolintuihin. Ahmaalle, ilvekselle ja metsäpeuralle on tunnistettu vähäisiä tai kohtalaisia vaikutuksia. Sudelle aiheutuvien vaikutusten osalta arviointiin jää epävarmuutta, koska reviirin ydinaluetta ei ole selvitetty. Jatkosuunnittelussa on syytä kiinnittää erityistä huomiota näiden lajien elinympäristöjen ja kulkuyhteyksien turvaamiseen.

- Vesistöt:

Vesistövaikutukset ovat selostuksen mukaan pääosin rakentamisaikaisia ja tilapäisiä. Hankealueen eteläosasta löytynyt viite mustaliuskeiden esiintymisestä voi kuitenkin aiheuttaa happamien valumavesien riskin. Tämä tulee huomioida rakentamistoimien suunnittelussa, ja alueella tulisi tehdä tarkentavia selvityksiä mustaliuskeiden esiintymisestä ennen rakentamisen aloittamista.

- Melu ja välke:

Selostuksen mukaan tuulivoimaloiden tuottama melu- ja välkevaikutus jää mallinnusten perusteella alle ohjearvojen. Vain yhden lomarakennuksen osalta välkevaikutus ylittäisi ohjearvot ilman puuston suojaavaa vaikutusta. Pidämme tärkeänä, että melu- ja välkemallinnukset päivitetään jatkosuunnittelussa, mikäli voimaloiden sijoittelu, korkeus tai tyyppi muuttuu merkittävästi.

- Liikenne:

Hankkeen merkittävimmät liikennevaikutukset syntyvät rakentamisvaiheessa. Selostuksen mukaan hankkeen liikennevaikutuksen merkittävyys arvioidaan kohtalaiseksi. Liikenneturvallisuuteen tulee kiinnittää huomiota erityisesti rakentamisaikana, varsinkin voimaloiden komponenttien kuljetusten aikana.

Yhteenveto:

Haapaveden ympäristöpalvelut Helmi pitää Konnunsuon tuulivoimahankkeen YVA-selostusta pääosin riittävänä ja kattavana. Selostuksessa on tunnistettu hankkeen keskeiset ympäristövaikutukset ja esitetty keinoja niiden lieventämiseksi.

Tulevia lupaprosesseja ja hankkeen jatkosuunnittelua varten esitämme seuraavat huomiot:

- Vesistövaikutusten hallinnan suunnitteluun tulee kiinnittää erityistä huomiota, erityisesti rakentamisvaiheen valumavesien hallintaan ja mahdollisten mustaliuskealueiden käsittelyyn.

- Luontovaikutusten osalta suosittelemme jatkoseurantaa erityisesti linnuston ja suurpetojen osalta hankkeen vaikutusten todentamiseksi.

27.6.2025

4. Ilmatieteen laitos

Kuten on todettu aikaisemmassa lausunnossa 26.10.2022 (423/03.00.02/2022), Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa suunniteltavan Konnunsuon tuulipuiston ympäristövaikutusten arviointisuunnitelmaan, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.

5. Itä-Suomen Aluehallintovirasto

Itä-Suomen aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue esittää asiantuntijalausuntonaan seuraavaa:

Terveydensuojelulain (763/1994) tarkoituksena on väestön ja yksilön terveyden ylläpitäminen ja edistäminen sekä ennalta ehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa terveyshaittaa. Lain yleisen periaatteen mukaan elinympäristöön vaikuttava toiminta tulee suunnitella ja järjestetäänsiten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Tämän edellytyksenä on, että toiminnanharjoittaja tunnistaa toimintansa terveyshaittaa aiheuttavat riskit ja seuraa niihin vaikuttavia tekijöitä.

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarjan julkaisussa 2024:37 "Terveydensuojelu nyt ja tulevaisuudessa" on tarkasteltu Suomen terveydensuojelun nykytilaa ja terveydensuojelulainsäädännön toimivuutta. Julkaisun sivulla 25 on todettu terveydensuojelulain tarkoituksesta seuraavaa:

"Terveyden ylläpitäminen viittaa ilmauksena ihmisen tai väestön nykyisen terveydentilan säilyttämiseen. Terveyden edistäminen puolestaan viittaa terveydentilan parantamiseen aikaisempaan tilaan nähden. Terveyden edistäminen osoittaa, että lain tarkoitus ei ole olemassa oleva tilan säilyttäminen ja sen heikentymisen estäminen, vaan tarkoituksena on myös parantaa sitä. Terveyttä ei lain tavoitesäännöksessä tai sen alkuosan yleisissä säännöksissä määritellä. Terveyshaitan määritelmästä ja sen esityölausumista saadaan kuitenkin tulkinnalle jonkin verran tukea (fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen terveys)."

Aluehallintovirasto pitää edellä kirjattua terveydensuojelulain tarkoitukseen liittyvää tulkintaa merkityksellisenä ja tarkoituksenmukaisena huomioon otettavaksi myös erilaisten hankkeiden suunnittelussa sekä kokonaisvaikutusten arvioinnissa.

Myöhemmin samaisen julkaisun sivuilla 30-31 on maininta:

"Toisin sanoen vaikka yksittäinen tekijä yksinään esiintyessä ei voisi esimerkiksi tieteellisen tutkimuksen tulosten perusteella aiheuttaa terveyshaittaa (eikä yksinään esiintyessä kuuluisi siten lain tarkoituksen ja soveltamisalan piiriin), mutta jos sen yhteisvaikutus yhdessä toisen tekijän esiintymisen kanssa voisi mahdollisesti aiheuttaa terveyshaittaa, kyseiset tekijät yhdessä kuuluisivat lain sääntelyn piiriin. Terveyshaitta voi toisin sanoen syntyä useamman tekijän yhteisvaikutuksesta ja vaikuttaa näin terveyteen."

27.6.2025

Terveydensuojelulain 5 pykälässä on säädetty alueellisesta terveydensuojelusta seuraavaa:

”Aluehallintovirasto ohjaa ja valvoo terveydensuojelua toimialueellaan sekä arvioi kuntien terveydensuojelun valvontasuunnitelmat ja niiden toteutumista”.

Samaisen lain 6 pykälässä on säädetty puolestaan kunnan terveydensuojelutehtävistä seuraavaa:

”Kunnan tehtävänä on alueellaan edistää ja valvoa terveydensuojelua siten, että asukkailla turvataan terveellinen elinympäristö. Kunnan on tiedotettava terveydensuojelusta ja järjestettävä terveydensuojelua koskevaa ohjausta ja neuvontaa”.

Yleistä

Terveydellisten olosuhteiden, riskien ja mahdollisten haittatekijöiden arviointi sekä valvonta kuuluu paikallisella tasolla kunnan terveydensuojeluviranomaisen toimivallan piiriin. Lisäksi terveydensuojeluviranomaisen tehtäviin ja toimivaltaan kuuluvat asumisterveyteen liittyvien haittatekijöiden ennalta ehkäisy sekä valvonta. Täten aluehallintovirasto ei ota kantaa yksittäisen hankkeen mahdollisesti aiheuttamiin yksittäisiin riskeihin ja haittatekijöihin, etenkin jos niiden ennakoitaan rajautuvan paikallisesti.

Viime vuosina aluehallintovirastoon on saapunut lausuntopyyntöjä useista hankkeista niiden eri vaiheissa. Lausuntoa valmistelevana toimijana sekä alueellisena viranomaisena myös Itä-Suomen aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen asiantuntijoiden tietämys sekä kokonaisvaltaisempi ymmärrys käynnissä olevasta murroksesta ja siihen liittyvistä tekijöistä on lisääntynyt. Tästä seuraa aiempaa laaja-alaisempi ja kokonaisvaltaisempi asian tarkastelu sekä lausunnon valmistelu. Tässä lausunnossa nostetaan esiin ohjelmavaiheen lausuntoa laaja-alaisemmin vaikutusten arviointiin liittyviä havaintoja sekä näkemyksiä.

Aluehallintovirasto on tarkastellut tätä lausuntoa valmistellessaan myös YVA-ohjelmaa varten antaansa lausuntoa. Virasto esittää huomionaan, että YVA-ohjelmavaiheessa vaihtoehtoon 2 (VE2) mukaisesti suunniteltiin 28 voimalan rakentamista. Selostusvaiheessa VE2:n voimalayksiköiden määrä on kasvanut kahdella (28 -> 30).

Ohjelmavaiheessa on myös sähkönsiirron osalta esitetty kolmea tarkasteltavaa linjavaihtoehtoa, mutta selostusvaiheessa vaihtoehtoja on enää kaksi.

Aluehallintovirasto katsoi YVA-ohjelmaa koskevassa lausunnossaan lisäksi, että arviointiohjelma oli laadittu kohtuudella ja siinä oli terveydensuojelun näkökulmasta käsitelty keskeisimpiä tuulivoimahankkeisiin yleisesti liittyviä riskejä sekä haittatekijöitä. Tarkastelua oli kuitenkin tehty ainoastaan hankekohdaisesti ja paikallisella tasolla, mikä oli osittain ongelmallista kokonaisvaikutusten arvioinnin jäädessä hankekohtaisiksi, irrallisiksi ja ajallisesti muuttuvassa tilanteessa vaillinaisiksi. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan tähän ei ole YVA-selostusvaiheessa tullut merkittävää kehitystä.

Lisäksi sosiaalisten vaikutusten arviointi oli YVA-ohjelmassa kuvattu osittain puutteellisesti, varsin yleisellä tasolla ja vähäisessä määrin. Sosiaalisten vaikutusten arviointiin liittyvää osaamista ja asiantuntijuutta sosiologian, sosiaalipsykologian tai yhteiskuntatieteiden sosiaalityön alalta toivottiin lisättävän.

27.6.2025

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan tähän ei ole YVA-selostusvaiheessa tullut merkittävää kehitystä.

Aluehallintovirasto esitti YVA-ohjelmaa koskevassa lausunnossa vahvana kantanaan, että kunnan terveydensuojelu- sekä hyvinvointialueen sosiaaliviranomaisen (rakenteellinen sosiaalityö) edustajat tulisi kutsua hankkeen valmistelusta vastaaviin tai siihen tiiviisti liittyviin työryhmiin jäseneksi, niin ohjelma- kuin selostusvaiheessa (mikäli näin ei ole jo toimittu). Konnunsuon tuulivoimahankkeen sijoittuessa Pohjois-Pohjanmaan ja Pohjois-Savon rajaseudulle tulisi toimivaltaiset viranomaiset olla edustettuina maakuntarajan molemmin puolin, tarkastelualueen rajaukset huomioiden. Näin toimien, voitaisiin edistää yhteistyötä ja hankkeen valmistelua laaja-alaisesti sekä moniammatillisesti. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan tähän ei ole YVA-selostusvaiheessa tullut merkittävää kehitystä.

Aluehallintovirasto kiinnitti YVA-selostusta koskevaa lausuntoa valmistelleessaan huomionsa siihen, ettei sen paremmin terveydensuojelun kuin rakenteellisen sosiaalityön (HVA) edustusta olisi esitetty seurantaryhmään kuuluvissa osallisissa. Mikäli aluehallintovirasto on tulkinnut YVA-selostuksen kirjausta oikein, pitää virasto tilannetta erittäin huonona ja huolestuttavana.

Arviointiselostuksen laatijat

Aluehallintovirasto kiinnitti erityisesti huomionsa siihen, että yhteisvaikutusten arviointiin vastaavaksi oli nimetty projektipäällikkö, jolla on noin 20 vuoden kokemus, mutta varsinaista pätevyyttä tai erityisosaamista ei ole tarkemmin kuvattu. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan yhteisvaikutusten arviointi edellyttää erityisen laaja-alaista kokemusta sekä asiantuntijuutta eri aloilta. Pitkäkään kokemus vain kapea-alaisesta substanssista ei välttämättä ole omiaan edistämään näin merkittävän energiamurroksen yhteydessä tehtävää kokonaisarviointia eikä yhteisvaikutusten arviointia.

Myös sosiaalisten vaikutusten arvioinnin voidaan katsoa olevan erityistä osaamista sekä laaja-alaista ymmärrystä vaativa arvioinnin osa-alue. Tässä hankkeessa arvioinnista on vastannut henkilö, jolla on koulutustausta yhteiskuntatieteistä (matkailututkimus, YTM) ja kokemusvuosia kuusi.

YVA-yhteysviranomainen on ohjelmasta antamassa lausunnossa kommentoinut arvioinnista vastuussa olevien substanssiosaamista sekä pätevyyttä. Aluehallintovirasto kiinnitti jälleen huomionsa siihen, ettei sosiaalisten vaikutusten arviointiin ollut hankittu erityisosaamista esim. ympäristö- tai sosiaali/sosiologian alalta. Aluehallintovirasto on esittänyt tätä mielipiteenään ja toiveenaan lukuisten hankkeiden YVA-prosesseissa. Osaan hankkeista kyseistä osaamista on hankittu. Virasto esittää edellä mainittuihin arviointeihin, vastuuhenkilöiden sekä erityisasiantuntijuuden puutteisiin liittyvän huolensa.

Kaavoitus

YVA-selostuksen mukaan voimassa olevassa Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa Konnunsuota ei ole esitetty tuulivoimatuotantoon sopivaksi alueeksi (tv). Täten hankevaihtoehdot VE1 ja VE2 ovat ristiriidassa voimassa olevan maakuntakaavan kanssa. Hankevaihtoehdojen toteuttaminen edellyttää vireillä olevan Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan hyväksymistä. Pohjois-

9 (46)

9 (46)

9 (46)

9 (46)

9 (46)

9 (46)

9 (46)

9 (46)

9 (46)

9 (46)

9 (46)

27.6.2025

13 tuulivoimahanketta, sisältäen 337 - 439 tuulivoimayksikköä, etäisyyden ollessa alle 30 kilometriä. Näin ollen alueelle olisi suunnitteilla 3 hanketta sekä noin 70 tuulivoimayksikköä enemmän.

Kun huomioidaan 50 kilometrin etäisyydellä olevat hankkeet (aluehallintoviraston tiedossa olevat), jotka painottuvat nimenomaisesti lounas-luode -suuntaan (ei näy karttaotteella), kasvaa määrä 39 hankkeeseen ja noin 1000-1100 tuulivoimayksikköön.

Lisäksi aluehallintovirasto on systemaattisesti pyrkinyt tuomaan julki laajempaa kokonaiskuvaa, jolla on tavoiteltu eri hankkeisiin liittyvien osallisten ymmärrystä käynnissä olevasta tuulivoimahankkeisiin liittyvästä murroksesta.

Itä-Suomen aluehallintovirastolle on syntynyt käsitys, että Konnunsuon tuulivoimahankkeen voidaan katsoa kuuluvan osaksi paljon suurempaa kokonaisuutta, jossa n. 150 kilometriä halkaisijaltaan olevan ympyrän muotoisen alueen (ei keskitetty Konnunsuolle) sisään sijoittuu liki 40 eri vaiheessa olevaa tuulivoimahanketta, käsittäen n. 1000 tuulivoimayksikköä. Tämä on liki pitäen saman verran yksiköitä, kuin Suomessa on tilastoitu olevan yhteensä vuonna 2022. Aluehallintoviraston käsitys on syntynyt ainoastaan neljän eri tuulivoimahankkeen lausuntoaineistojen sekä niiden pohjalta tehtyjen karttatarkastelujen seurauksena. Siten edellä mainittu arvio tai käsitys voi olla edelleen alimitoitettu.

Edellä oleva kokonaistilanteen kuvaus on osin vanhentunut ja päivittynyt siten, että kyseisellä rajauksella neljän maakunnan rajaseudulle (Pohjois-Savo, Pohjois-Pohjanmaa, Keski-Suomi sekä Kainuu) on suunnitteilla jopa 60-70 hanketta käsittävä teollisen mittakaavan energiantuotantokokonaisuus, joka voisi sisältää aina 1500-1700 voimalayksikköä. Tilanne on muutamassa vuodessa kehittynyt siten, että hankkeita on esitetty suunnitteluun ja toteutukseen jopa tuplasti ja tuulivoimayksiköitä yli puolitoistakertainen määrä samalla rajauksella.

Mikäli yhteisvaikutuksia katsotaan vain ja ainoastaan vaikutustyyppin edellyttämässä laajuudessa jää kokonaisarvioinnin osalta hankkeiden välisten vuorovaikutusten mahdollisesti aiheuttamat kumuloituvat vaikutukset huomiotta. Tämä koskee ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia (suorat ja välilliset terveyteen kohdistuvat vaikutukset sekä etenkin sosiaaliset vaikutukset). Vaikutusten arviointia tulisi ulottaa laajemmalle alueelle ja arvioida kriittisesti sekä analyyttisesti myös laajempaa kokonaisuutta ja siihen mahdollisesti liittyviä vaikutuksia, riippumatta ovatko ne kokemuksellisia vai konkreettisia ja mitattavia. Vaikutusten arvioinnissa tulisi myös huomioida eri väestöryhmät ikäryhmittäin.

Aluehallintovirasto katsoo, että edellä mainitun kaltaiset seikat tulisi huomioida kaikissa hankkeissa kokonaisarvioinnin osalta ja hankkeita sekä etenkin niiden yhteenliittymiä pitäisi arvioida myös sosiaalisen hyväksyttävyyden näkökulmasta, ottaen huomioon erityisesti sosiaaliset vaikutukset.

Aluehallintovirasto totesi YVA-ohjelmavaiheessa myös, että tiedossa olevat ja suunnitellut hankkeet sekä niiden mahdolliset kokonaisvaikutukset olisi hyvä arvioida kokonaisuutena tai osakokonaisuuksina yksittäisten hankkeiden lisäksi/sijaan.

Asukaskysely ja tulosten tulkinta

27.6.2025

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin tueksi toteutettiin asukaskysely joulukuussa 2023. Kysely lähetettiin alle kymmenen kilometrin etäisyydellä suunnitelluista tuulivoimaloista ja alle yhden kilometrin etäisyydellä suunnitelluista voimajohtoreiteistä kaikille kotitalouksille ja lomarakennusten omistajille. Kyselyjä lähetettiin kohdennetusti 187 kappaletta. Kyselyyn oli mahdollista vastata joko lomakkeella tai sähköisesti. Vastauksia kyselyyn saatiin yhteensä 61 kappaletta.

Asukaskyselyyn vastanneista 55–70 % oli sitä mieltä, että tuulivoimaloiden aiheuttamalla maiseman muutoksella, tuulivoimaloiden lapojen aiheuttamalla varjostuksella, tuulivoimaloiden synnyttämällä äänellä ja lentoestevalojen näkymisellä on kielteisiä vaikutuksia omaan elämään. Kielteisimmiksi vaikutuksiksi omaan elämään arvioitiin tuulivoimaloiden aiheuttama maiseman muutos.

Noin puolet (48 %) kaikista kyselyyn vastanneista ja jopa 67 % lähialueen vastaajista ilmoitti olevansa Konnunsuon tuulivoimapuiston rakentamisesta huolestunut. Vastaajista puolestaan 13 % ilmoitti tukevansa hanketta ja 16 % olevansa rauhallisin mielin.

Merkittävimpinä myönteisinä vaikutuksina mainittiin kunnan saamat verotulot ja kuntatalouden paraneminen, tiestön paraneminen, energian tuottaminen ympäristöystävällisesti ja paikallisesti, energiaomavaraisuuden lisääntyminen sekä työllisyyden paraneminen.

Kyselyyn vastanneiden mainitsemia merkittävimpiä kielteisiä vaikutuksia olivat tuulivoimaloiden aiheuttamat maisemahaitat, haitat luonnolle, luontoarvoille ja luonnonrauhalle, meluhaitat, metsäalan väheneminen, haitat virkistyskäytölle, tuulivoimaloiden aiheuttama varjostus ja välke, kiinteistöjen arvon aleneminen sekä asumisviihtyisyyden heikkeneminen.

Yli puolet vastanneista oli hankkeen rakentamista vastaan, ja vaihtoehtoa VE2 pidettiin hyväksyttävämpanä kuin vaihtoehtoa VE1.

YVA-laissa tarkoitetaan ympäristövaikutuksella hankkeen tai toiminnan aiheuttamia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia. Vaikutukset luokitellaan niiden luonteen (myönteinen tai haitallinen), tyyppin ja palautuvuusasteen perusteella. Vaikutus voi olla tyyppiltään välitön, välillinen tai kumulatiivinen.

Aluehallintovirasto haluaa muistuttaa lausuntoa lukevia siitä, että välilliset ja kumulatiiviset vaikutukset voivat ulottua kauemmaksi kuin suorat ja välittömät vaikutukset. Vaikutusten arvioinnissa tunnutaan kuitenkin huomioivan vain suorat vaikutukset ja tarkastelualue määritetään sen mukaan. Lisäksi kokeumuksellisuudelle ei ole kyetty antamaan arvoa.

Aluehallintovirasto haluaa muistuttaa tulosten sekä niiden merkityksen ja painotuksen arviointiin liittyen, että demokratia pohjaa vaikutusmahdollisuuksien varaamiseen. Se, että osalliset eivät ilmaise mielipidettään ei mitätöi saatuja tuloksia, vaikka niihin sisältyisi epävarmuuksia. Kyselyn tuloksia tulkittaessa voidaan toisaalta myös todeta, että he, jotka ovat jättäneet ilmaisematta mielipiteensä kyselyyn, ovat kuitenkin ilmaisseet näin toimiessaan hyväksyvänsä kyselyn mukaisen lopputuloksen. Täten kyselyn tulokset voivat olla sovellettavissa myös laajempaan väkijoukkoon. Etenkin, kun huomioidaan myös prosessin muut vaikuttamismahdollisuudet ja niistä kerätyt mielipiteet.

Sosiaalisten vaikutusten arviointi

27.6.2025

Arviointiselostuksen (s. 397) mukaan vaikutuksilla elinoloihin ja viihtyvyyteen tarkoitetaan ihmisiin, yhteisöihin ja yhteiskuntaan kohdistuvia vaikutuksia, jotka aiheuttavat muutoksia ihmisten päivittäisessä elämässä ja asuinympäristön viihtyisyydessä (ns. sosiaaliset vaikutukset). Hankkeen mahdollisia terveysvaikutuksia on tarkasteltu muun muassa liikenne-, melu- sekä varjo- ja välkevaikutusten yhteydessä.

Tarkasteltavien vaikutusalueiden osalta ei ole erityisesti huomioitu/painotettu sosiaalisia vaikutuksia. Ihmisten elinolojen sekä viihtyisyyden osalta arvioinnissa on painotettu maisemallisia ja näkyviä vaikutuksia. Mikäli sosiaaliset vaikutukset on sisällytetty joihinkin muihin vaikutuksiin ja niiden arviointiin, ei arviointia ja merkitystä ole tuotu selostuksessa mitenkään esiin.

Mikäli vaikutusten arvioinnissa hyödynnetään julkaisua "Tuulivoimarakentamisen suunnittelu" (Ympäristöhallinnon ohjeita 5/2016), aluehallintoviraston mielestä olisi tärkeää huomioida, että kyseessä on ympäristöministeriön julkaisu, joka keskittyy ympäristöhallinnon näkökulmaan ja lainsäädäntöön vaikutusten arvioinnin osalta.

Ohjeesta puuttuu muun muassa sosiaali- ja terveysministeriön toimialaan kuuluva lainsäädäntö sekä painotukset. Täten myös muuta ohjeistusta ja asiantuntijuutta olisi suositeltavaa hankkia vaikutusten arvioinnin tueksi, esimerkiksi ympäristöterveydenhuollon/terveydensuojelun sekä rakenteellisen sosiaalitoimen aloilta.

Sosiaalisten vaikutusten, samoin kuin terveyteen kohdistuvien vaikutusten arviointi hankaloituu, mikäli arvioinnin lähtökohdat ja tavoitteet eivät ole yhteneväisiä tai niiden rajoituksissa ja perusteissa on puutteita. Tältä osin myös terminologia ja määritelmät tulisi yhtenäistää siten, että arviointi tapahtuisi erityyppisten hankkeiden kohdalla jokseenkin samoin perustein, vaikka kohdentaminen voikin sisältää tapauskohtaista harkintaa ja siinä voi olla jonkin verran eroavaisuutta. Aluehallintovirasto haluaa korostaa, että myös pienemmillä hankkeilla voi olla sosiaalisia vaikutuksia. Etenkin, jos ne voidaan katsoa kuuluvaksi osaksi suurempaa kokonaisuutta. Sosiaali- ja terveysministeriön oppaan mukaan "Sosiaalisten vaikutusten rajoituksissa ja tunnistamisessa on kansalaisten ja erilaisten yhteisöjen tärkeinä pitämille vaikutuksille annettava suuri arvo".

Aluehallintovirasto korostaa, että sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa tulee painottaa yhtäläisesti niin myönteisiä kuin kielteisiäkin tekijöitä. Arvioinnissa olisi aluehallintoviraston näkemyksen mukaan hyvä ottaa vertailukohdaksi jo toteutuneiden tuulivoimatuotantoalueiden lähialueilla asuvien ihmisten kokemukset ja näkemykset. Sellainen tosiseikkoihin perustuva vertailu puuttuu arvioinneista yleisesti, jolloin sosiaalisten vaikutusten arviointi alueen ihmisten kannalta jää varsin kapea-alaiseksi verrattuna vaikkapa luontovaikutusten arviointiin, jossa vaikutuksia on pohdittu varsin moninaisesti ja laaja-alaisesti. Arvioinnin hankekohtaisuus johtaa yleensä myös puutteelliseen kokonaisarviointiin, jossa laajempi näkökulma jää huomioimatta myös ihmisiin kohdistuvien vaikutusten osalta.

Ympäristöasioiden ja sosiaalisten vaikutusten painoarvo kasvaa ilmastonmuutoksen sekä kasvi- ja eläinkunnan monimuotoisuuden vähenemisen vaikutusten myötä sekä siitä syystä, että uusiutuvan energian rakentamiskäytännöstä osa tuottaa massiivisia rakennelmia, joista aiheutuu aisteille raskaita vaikutuksia. Ihmiset ovat huolissaan omasta sekä tulevien sukupolvien elin-, loma- ja asuinympäristöstä sekä mahdollisesti elinkeinosta ja kokevat tarpeelliseksi vaikuttaa sitä koskeviin, erityisesti heidän mielestään

27.6.2025

kielteisiin muutoksiin. Aluehallintoviraston käsitys on, ettei sosiaalisten vaikutusten arviointia ole kuvattu avoimesti tai sitä ei ole kyetty tai osattu tehdä näkyväksi.

Asukaskyselyn vastauksiin viitaten on huomioitava se seikka, että osallisuuden kokemus syntyy laajemmasta kokonaisuudesta kuin pelkästään mahdollisuudesta osallistua. Osallisuus on mukanaoloa, osallistumista ja siihen liittyen vaikuttamista sekä demokratiaa. Vaikuttava osallistuminen edellyttää myös tasavertaiseksi tunnustetuksi tulemistä.

Asukaskyselyn tulokset ovat linjassa aluehallintoviraston näkemyksen kanssa siltä osin, että avoin ja ajoissa toteutettu vuorovaikutus on välttämätöntä ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa sekä erityisesti terveys- ja sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa.

YVA-ohjelmaa koskevassa lausunnossaan aluehallintovirasto esitti mielipiteenään, että eri hankkeiden muodostamat kokonaisuudet sekä hankkeiden väliset yhteisvaikutukset tulisi huomioida kokonaisarvioinnin osalta aiempaa laajemmin sekä paremmin. Lisäksi eri hankkeita sekä etenkin niiden yhteenliittymiä pitäisi arvioida myös sosiaalisen hyväksyttävyyden näkökulmasta. Virasto toistaa edellä olevan näkemyksensä YVASelostukseen perehtymisen jälkeen.

Yhteenvetoa vaihtoehtojen vertailusta ja jatkotoimenpiteet

YVA-menettelyssä hankkeen keskeisimmiksi ympäristövaikutuksiksi on arvioitu vaikutukset ihmisten elinoloihin, aluetalouteen ja viihtyvyyteen, maiseman ja luonnon arvokohteisiin, linnustoon ja eläimistöön sekä rakennuspaikkojen ja lähiympäristön luontoon.

Vaikutusten merkittävyyttä on arvioitu selostusvaiheessa neliportaisella asteikolla: vähäinen, kohtalainen, suuri ja erittäin suuri. Merkittävyyden on todettu voivan olla myönteinen tai kielteinen.

Ainakin taulukossa 26 (s. 214) on todennäköisesti virheellinen kuvailuteksti, koska siinä mainitaan, että taulukossa kuvattaisiin vaihtoehtojen VE0 ja VE1 vaikutuksia, vaikka taulukossa on käsitelty ilmeisesti vaihtoehtoja VE1 ja VE2.

YVA-selostuksen mukaan hankkeen molempia toteuttamisvaihtoehtoja pidetään toteuttamiskelpoisena arvioitujen vaikutusten osalta. Tähän arvioon liittyy aluehallintoviraston mielestä edelleen huomattavia epävarmuuksia (kts. esimerkiksi kappale 'Arviointiselostuksen laatijat'). YVA-selostuksessa ei ole otettu kantaa myöskään hankkeen sosiaaliseen hyväksyttävyyteen.

Aluehallintovirasto pitää yleisesti hyvänä menettelynä, että arvioidut vaikutukset ja niiden merkitys on koostettu havainnollisesti taulukkomuotoon. Taulukot olisi kuitenkin voinut esittää yhteenvetona raportin lopussa, jotta kokonaiskuvan muodostaminen olisi helpottunut. Lisäksi virasto jäi kaipaamaan myös sosiaalisten vaikutusten huomioimista erikseen sekä yhteisvaikutusten arviointia yleisesti yhteenveto-
taulukossa.

Yhteenvetona olisi voinut esittää myös vaikutusten arvioinnin jakaumaa, eli kuinka paljon oli positiivisia, neutraaleja ja negatiivisia vaikutuksia ja millaisella vaihteluvälillä (vähäinen-erittäin suuri). Tämä helpottaisi myös sosiaalisen hyväksyttävyyden näkökulmasta kokonaisarvioinnin tekemistä.

27.6.2025

Koska edellä esitetty yhteenveto(taulukko) sekä jakauma puuttui, teki aluehallintovirasto vaikutusten arvioinnista lausuntoa varten oman yhteenvetonsa YVA-selostuksessa esitettyjen taulukoiden pohjalta. Eri hankkeissa yhteenvetoja ja taulukkoja on esitetty eri tavoin ja erilaisin määrittelyin /luokituksin, mikä tekee hankkeiden vertailusta sekä kokonaiskuvan muodostamisesta haastavaa. Viraston tekemään yhteenvetoon sisältyy jonkin verran tulkinnanvaraisuutta, koska taulukoissa esitetyt arvoinnit olivat myös paikoin tulkinnanvaraisia.

Yhteenvetona voidaan kuitenkin todeta, että erilaiset vaikutukset ovat merkitykseltään kaikissa vaihtoehtoisissa vahvasti negatiivisia positiivisiin verrattuna. Toisaalta, esimerkiksi taloudellisia tai sosiaalisia vaikutuksia ei ollut esitetty taulukkomuodossa lainkaan. Tämä myös vahvistaa osaltaan sen mitä aluehallintovirasto on pyrkinyt lausunnon tekstiosassa muutoinkin tuomaan havaintonaan ilmi.

Arvioitujen vaikutusten lopputulemana oli:

VE0	ei vaikutuksia
VE1	1 vähän positiivinen vaikutus (+) 15 neutraalia vaikutusta 35 vähän negatiivista vaikutusta (-) 17 kohtalaisen negatiivista vaikutusta (--) 5 suuresti negatiivista vaikutusta (---) 1 erittäin suuri negatiivinen vaikutus (----)
VE2	1 vähän positiivinen vaikutus (+) 15 neutraalia vaikutusta 33 vähän negatiivista vaikutusta (-) 19 kohtalaisen negatiivista vaikutusta (--) 6 suuresti negatiivista vaikutusta (---)
SVE1	1 vähän positiivinen vaikutus (+) 2 neutraalia vaikutusta 12 vähän negatiivista vaikutusta (-) 6 kohtalaisen negatiivista vaikutusta (--)
SVE2	1 vähän positiivinen vaikutus (+) 3 neutraalia vaikutusta 15 vähän negatiivista vaikutusta (-) 3 kohtalaisen negatiivista vaikutusta (--)

6. Kainuun liitto

Kainuun liitto jättää lausumatta.

27.6.2025

Tarkennuksena Kainuun liitto kuitenkin toteaa YVA-selostukseen s. 154 karttaan, että myös loput Kainuun puolen kulttuuriympäristön kannalta maakunnallisesti merkittävät alueet olisi hyvä tuoda yhdenmukaisuuden vuoksi näkyviin. Maakunnallisesti merkittäviä kulttuurihistoriallisia kohteita tai alueita on osoitettu Kainuun maakuntakaavassa 2020 ja tarkistettu Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030. Kainuun vaihemaakuntakaava 2030 on hyväksytty v. 2019 (korjaus YVA-selostuksen s. 117-118)

7. Kuopion kaupunki – Kulttuurihistoriallinen museo – Pohjois-Savon alueellinen vastuumuseo

Rakennetun kulttuuriympäristön ja kulttuurimaiseman osalta Pohjois-Savon alueellisella vastuumuseolla ei ole huomautettavaa YVA-selostukseen. Hankealueella on tehty arkeologinen inventointi vuonna 2022 (Keski-Pohjanmaan ArkeologiaPalvelu) ja täydennysinventointi vuonna 2024 (Maanala Oy). Pohjois-Savon osalta sähkönsiirtovaihtoehdon SVE1 varrella Kiuruvedellä sijaitsee kaksi kiinteää muinaisjäännöstä, jotka ovat molemmat tervahautoja:

- Hautakangas (rekisteritunnus 1000047606). Sijaitsee 95 metriä suunnitellusta sähkönsiirtoreitistä länteen, Pyhännäntien vieressä

- Tervahaudankangas (rekisteritunnus 1000054292). Sijaitsee yli 300 metrin etäisyydellä voimajohdon alueelta.

YVA-selostuksen taulukkoon 30 tulee täydentää Tervahaudankankaan muinaisjäännösrekisteritunnus ja korjata Hautakankaan kohdenimestä kunta pois.

Mikäli voimajohtoreitti SVE1 rakennetaan nykyisen suunnitelman mukaiselle linjaukselle, ei kohteille aiheudu suoria vaikutuksia voimajohdon rakentamisesta. Hautakankaan tervahauta sijaitsee Pyhännäntien varrella ja se on syytä huomioida rakentamisen aikana siten, että kaikki alueella toimivat ovat tietoisia kohteesta ja että sen alueelle ei varastoida puutavaraa, johtokeloja tai läjitettä maa-aineista tms. sähkönsiirtolinjan rakentamisen aikana.

Vastuumuseolla ei ole muuta huomautettavaa YVA-selostukseen

8. Luonnonvarakeskus (LUKE)

Pyydettyinä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistolajeihin.

Konnunsuon hankealueella on ihmisen luomana elinympäristönä käytöstä poistetulle turvetuotantoalueelle padottuja kosteikkoja, jotka monipuolistavat hankealueen pesimälajistoa merkittävästi.

27.6.2025

Selvitysten perusteella hankealueella on monipuolinen linnusto ja suhteellisen runsaasti myös metsäkanalintuja. Selostuksen mukaan alueelta paikannettiin yksi huomionarvoinen metson soidinpaikka ja kaksi yhden koiraan soidinta. Lisäksi yhden riekon havaittiin soidintavan Konnunsuon entisellä turvetuotantoalueella. Alueella havaittiin pesimälinnustoselvityksissä pesivänä myös mm. metsähanhi.

Lähimpien voimalapaikkojen etäisyys kolmen kukon soitimeen on suunnittelun aikana tehtyjen voimalasiirtojen myötä n. 500 m ja pienempiin soitimiin 200 m. Selostuksessa näiden etäisyyksien arvioidaan vaikuttavan metsoon korkeintaan vähäisesti tai kohtalaisesti. Olemassa olevan kirjallisuuden perusteella 500 m etäisyys lähimpään voimalaan saattaa olla riittämätön etäisyys, joten siltä osin Luke näkee vaikutustenarvioinnissa virhearvion riskin.

Hankkeella on selostuksen mukaan eläinlajeille pääosin kielteisiä vaikutuksia. Suden osalta vaikutukset arvioidaan korkeintaan kohtalaisiksi ja arviointiin todetaan jäävän epävarmuutta, sillä reviirin ydinaluetta (ja lisääntymisaluetta) ei ole selvitetty. Metsäpeuralle hankkeella arvioidaan olevan kohtalaisen kielteisiä vaikutuksia, sillä sekä kesäajanelinympäristöille että vaellusajan kulkureiteille kohdistuu häiriötä.

Lähimmät Natura-alueet sijoittuvat selostuksen mukaan yli 4 km etäisyydelle voimaloista.

Selostuksessa kerrotaan, että metsäpeuralla ei ole vastaavia odotuksia teuraspainon suhteen tai vastaavia elinympäristörajoituksia (kuin porolla), vaan ne voivat laidunten kuluessa etsiä uusia laidunalueita lajille sopivilta alueilta lähes koko Suomen alueelta (pl. poronhoitoalue).

Tältä osin Luke huomauttaa, että erityisesti yhteisvaikutuksia arvioidessa on tärkeää huomioida se, että metsäpeurakantaa rajoittaa moni tekijä. Elinympäristövaatimukset ovat korkeat, tilankäyttö laajaa ja Suomessa on lajille sopivia lisääntymiselinympäristöjä vähän. Lähes kaikki laadukkaat suoerämaat on jo asutettu, joten levinneisyyskin on melko suppea ja ydinalueillakin kanta on harva verrattuna esim. hirveen samoilla alueilla. Kaikki nykyiset suoerämaalaikut ovat tärkeitä.

Mikäli laadukkaita suoeräkaita menetetään, niitä ei voida kompensoida. Nykyinen peurakannan kasvu ja elinkyky on siis enimmäkseen Suomenselän kannan varassa. Tämä korostaa kaikkien metsäpeuralle tärkeiden Natura-alueiden merkitystä ja niitä ympäröivien soveltuvien alueiden merkitystä metsäpeuran kannalta.

Metsäpeurojen osalta selostuksessa todetaan, että tunturialueilla laadittujen tutkimusten tulokset eivät ole suoraan sovellettavissa hankealueeseen. Luke huomauttaa, että kyseisillä tutkimusalueilla on myös metsäisiä tunturialueita. Lisäksi Luke näkee, että vaikutusten arvioinnissa on syytä huomioida nykyisten voimaloiden korkeus sekä näkyvyys isoilla avosoilla ja aukeassa ympäristössä kuten Konnunsuolla.

On tärkeää huomioida, että Konnunsuo on kaikkein merkittävimmän Pohjois-Pohjanmaan metsäpeurapopulaation ydinalueella eli Pyhännän ympäristössä, josta pantadataa on kertynyt runsaasti. Alueen pohjoisosassa esiintyy myös vasovia metsäpeuroja (Kuva 1, Paikannukset hankealueelta ja sen ympäristöstä). Luke huomauttaa, että Konnunsuon vaikutusalue ulottuu pohjoisosissa Kurkinevan, Lähdenevan ja Peuranevan suojelualueille. Luke näkee, että 5 km suoja-aluetta tulisi noudattaa metsäpeuralle tärkeille lisääntymisalueille.

27.6.2025

Hankealueen ympäristössä on useita eri vaiheissa olevia tuulivoimahankkeita, jotka yhdessä muodostavat laajoja yhtenäisiä tuulivoima-alueita (YVA-selostuksen Kuva 230. Tuulivoimahankkeet Konnunsuon hankealueen ympäristössä). Kuten selostuksessa tuodaan esille, sijoittuu Konnunsuo metsäpeuran vaellusreitille, niin kuin moni muukin läheinen tuulivoima-alue (Liite 1.).

Yhteisvaikutusten osalta on syytä huomioida Konnunsuo osana laajaa tuulivoima-aluerypystä (erityisesti Lapinsalo-Kiuruvesi, mutta myös Pilpakangas-Pyhäntä, Hautakangas-Pyhäjärvi, Halmemäki-Kärämäki ja siitakin kauemmas lounaaseen), jotka yhdessä muodostavat laajan potentiaalisen häiriövyöhykkeen Pohjois-Pohjanmaan eteläosiin ja Pohjois-Savon maakuntiin. Luke korostaa yhteisvaikutusten arvioinnin tärkeyttä metsäpeuran osalta.

Yhteisvaikutuksia on syytä tarkastella kriittisemmin myös susireviirin osalta, sillä Konnunsuon ja Lapinsalon hankkeet yhdessä muodostavat laajan tuulivoima-alueen, joka sijoittuu osin reviiriin (aiemmin saatuun GPS-aineistoon perustuvalle) ydinalueelle ja siten potentiaalisesti vähentää reviirillä ydinalueiksi ja siten lisääntymiseen soveltuvia ympäristöjä.

Vaikka selostuksessa on perehdytty olemassa olevaan kirjallisuuteen huolellisesti, Luke huomauttaa, että tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. On tärkeää tiedostaa, että vaikutusten mitta saattaa poiketa näistä selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja erityisesti useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi. Siksi Luke huomauttaa, että vaikutusten osalta tehdyt johtopäätökset sisältävät riskin virhearvioinneille erityisesti pitkällä aikavälillä.

On syytä huomioida myös se, että mikäli elinympäristö muuttuu jollekin lajille käyttökelvottomaksi tai se sitä välttää ja yksilöt siirtyvät muualle, lajin sisäinen kilpailu kiristyy. Alueen ulkopuolella voi näkyä lyhytaikainen immigraatiosta johtuva positiivinen vaikutus, mutta elinympäristön tuhoutuminen on populaatiotasolla vaikutukseltaan suoraan verrattavissa kantokyvyn pienenemiseen. Yhteisvaikutusten osalta on tärkeää huomioida, että tämä vaikutus voi kertautua laajalle alueelle rakentuvien useiden voimala-alueiden myötä. Luke huomauttaa, että jos elinympäristöjen laatu ja ympäristön kantokyky heikkenee, voi tuulivoimalla olla kauaskantoisempia vaikutuksia kuin mitä selostuksessa on arvioitu, erityisesti mikäli näillä muutoksilla on vaikutuksia lajien lisääntymiseen.

Lausunnon tiivistelmä

Luke näkee, että nykyinen tuulivoimarakentaminen ja sen jatkosuunnitelmat saattavat muodostaa vakavan uhan koko metsäpeurakannan elinvoimaisuudelle yhdessä muiden muutostekijöiden kanssa. Metsäpeuralle tärkeiden suo- ja metsävaltaisten Natura2000 -alueiden ja tuulivoiman väliin tulisi jättää n. 5 km suojavyöhyke. Suo- ja metsävaltaisten Natura2000 alueiden sisälle tai läheisyyteen on vältettävä rakentamista teitä, sähkölinjoja tai muita infraa, koska ne heikentävät alueen luontoarvoja erityisesti metsäpeuran näkökulmasta. Yhteisvaikutuksia on syytä tarkastella kriittisemmin myös susireviirin osalta, sillä Konnunsuon ja Lapinsalon hankkeet yhdessä muodostavat laajan tuulivoima-alueen, joka sijoittuu osin reviiriin (aiemmin saatuun GPS-aineistoon perustuvalle) ydinalueelle ja siten potentiaalisesti vähentää reviirillä ydinalueiksi ja siten lisääntymiseen soveltuvia ympäristöjä. Lähimpien voimalapaikkojen etäisyys kolmen metsökukon soitimeen on suunnittelun aikana tehtyjen voimalasiirtojen myötä n. 500 m ja pienempiin soitimiin 200 m. Selostuksessa näiden etäisyyksien arvioidaan

27.6.2025

vaikuttavan metsoon korkeintaan vähäisesti tai kohtalaisesti. Olemassa olevan kirjallisuuden perusteella 500 m etäisyys lähimpään voimalaan saattaa olla riittämätön etäisyys, joten siltä osin Luke näkee vaikutustenarvioinnissa virhearvion riskin.

9. Metsähallitus, Luontopalvelut

Hankkeen vaikutusalueella sijaitsee Metsähallituksen Luontopalvelujen hallinnassa ja hoidossa olevia suojelualueita, jotka suurimmaksi osaksi kuuluvat Natura-verkostoon. Hankealueella ja sen läheisyydessä sijaitsee myös suojeluun varattuja alueita. Hankkeella voi olla vaikutusta lajeihin, joiden suojelussa ja seurannassa Metsähallituksella on erityistä vastuuta. Metsähallitus lausuu hankkeesta valtion luonnonsuojelualueverkoston hallinnasta ja hoidosta vastaavana luonnonsuojelun viranomaisena, sekä maakotkan, muuttohaukan ja metsäpeuran suojeluun ja seurantaan liittyvässä roolissaan.

Metsähallitus lausuu YVA-selostuksesta seuraavaa:

Suojelualueet

Hankkeen vaikutusalueella sijaitsee useita Metsähallituksen hallinnassa olevia suojelualueita ja suojeluun varattuja kohteita. Vaikutusten arvioinnin kannalta keskeisimpiä suojelukohteita ovat Kansanneva-Kurkineva-Muurainsuon Natura-alue (SAC/SPA), Saarisuo-Kurkisuo Natura-alue (SAC) ja Kärämäenjärvet -Natura-alue (SAC/SPA). Natura-alueista Kansanneva-Kurkineva-Muurainsuo ja Kärämäenjärvet on perustettu ja Saarisuo-Kurkisuo tullaan myöhemmin perustamaan luonnonsuojelulain mukaiseksi suojelualueeksi.

Edellä mainitut Natura-alueet sijaitsevat useamman kilometrin etäisyydellä tuulivoima-alueesta, joten riski merkittävistä vaikutuksista kohdistuu lähinnä sellaisiin Natura-alueilla eläviin lajeihin, jotka liikkuvat laajalla alueella. YVA-selostuksen ja sen liitteinä olevien luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisten Natura-arviointien mukaan hankkeesta voi aiheutua korkeintaan kohtalaisia vaikutuksia joillekin Natura-alueiden suojeluperusteina oleville petolinnuille, mutta yhteisvaikutukset huomioiden vaikutukset voivat yhden suojeluperustelajin osalta muodostua merkittäviksi. Metsähallitus katsoo, että arvioinnin johtopäätösten mukaisesti yhteisvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden kanssa ovat ratkaisevassa roolissa siinä, muodostuuko hankkeesta Natura-alueille merkittäviä vaikutuksia. Metsähallitus ottaa kantaa hankkeessa laadittuihin Natura-arviointeihin erillisessä lausunnossa.

Hankealueen sisälle sen eteläosaan sijoittuu yksi luonnonsuojeluun varattu palsta (METSO-Ahonpää -tila) ja hankealueen läheisyydessä sijaitsee myös muutamia muita pienialaisia suojeluun hankittuja kohteita. Kyseiset alueet tullaan myöhemmin perustamaan luonnonsuojelulain mukaisiksi suojelualueiksi. Hankealueen sisällä olevaa suojeluun varattua aluetta lähin tuulivoimala on suunnitelman mukaan sijoitettu n. 200 metrin päähän alueesta. Metsähallitus huomauttaa, että tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus voi olla 300 metriä, jolloin vahinkojen (lapojen irtoaminen, haitallisten aineiden päästöt, voimalan kaatuminen) sattuessa suoratkin seuraukset voivat ulottua suojeluun varatulle alueelle. Pinta-alaltaan pienillä suojelualueilla eliöiden elinympäristöä heikentävät vaikutukset (mm. äänet, värinä, näköhaitat) voivat ulottua huomattavaan osaan aluetta tai jopa koko alueelle, mikä heikentää alueen suojelullista arvoa. Metsähallitus katsoo, että suojavyöhykkeen tulisi minimissäänkin ulottua vähintään tuulivoimaloiden korkeuden ylittävälle tasolle.

27.6.2025

Linnusto

Hankkeessa tehdyissä linnustoselvityksissä ilmeni, että hankealueella pesivä tai sitä hyödyntävä lintulajisto on varsin monipuolinen. Alueella havaittiin runsaasti suojelullisesti arvokkaita kahlaajia ja vesi-lintuja, ja mm. entisellä turvetuotantoalueella olevien kosteikkojen hankealueen eteläosassa todetaan toimivan huomionarvoisena levähdyspaikkana monille muuttolinnuille.

Alueen petolintulajiston todetaan olevan runsas ja monipuolinen; linnustoselvityksissä havaittiin yhdeksän eri petolintulajia. Alueella tehtiin mm. kaksi havaintoa muuttohaukasta, joiden perusteella arvioitiin lajin pesinnän hankealueella tai sen lähistöllä olevan mahdollista. Vähintään laji hyödyntää hankealuetta saalistusalueena.

Tuulivoima-alue sijoittuu kahden eri maakotkareviirin alueille, ja sähkönsiirtoreitin vaihtoehtoista SVE3 sijoittuu myös kolmannen reviirin alueelle. Hanke ei sijoitu reviirien ydinalueille, ja selvityksessä hankkeen vaikutukset maakotkaan on arvioitu tuulivoima-alueen osalta kohtalaiseksi ja sähkönsiirron osalta vähäiseksi. Kun tarkasteltavana olevan hankkeen lisäksi arvioidaan yhteisvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden kanssa, muuttuvat vaikutukset maakotkaan yhden reviirin osalta suuriksi. Maakotkaan kohdistuvia vaikutuksia Metsähallitus kommentoi tarkemmin lausunnon salassa pidettävässä liitteessä (liite 1).

Metsähallitus toteaa, että alueen merkittävät linnustoarvot tulee huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa. Linnustoselvitysten perusteella on syytä kiinnittää huomiota erityisesti hankealueen eteläosassa oleviin vanhojen turvetuotantoalueiden kosteikkoihin sekä suokuvioihin, jotka monipuolistavat linnustoa eniten. Turvetuotantoalueella kosteikot ovat syntyneet ihmistoiminnan vaikutuksesta, ja hankkeesta riippumattomista syistä ne voivat tulevan maankäytön (peltoviljely) seurauksena myös hävitä alueelta. Hankkeessa kannattaisi selvittää mahdollisuutta kosteikoiden säilyttämiseen osana hankekehitystä, jolloin hankkeen aiheuttamien haittavaikutusten ohella voisi syntyä myös myönteisiä vaikutuksia alueen linnustoon. Tämä edellyttäisi kuitenkin lähimpien tuulivoimaloiden poistamista kosteikoita ympäröiviltä alueilta, jotta alueelle ei pääsisi syntymään ns. ekologista loukkua, joka houkuttelee alueelle lintuja aiheuttaen samalla törmäysriskin tuulivoimaloihin.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan 2. ehdotuksessa alueelle esitetty tuulivoima-aluevaraus on joiltain osin pienempi kuin YVA-selostuksen mukainen hankealue. Maakuntakaavaehdotuksen mukaiseen tuulivoima-aluevaraukseen ei kuulu hankealueen luoteisosassa sijaitseva Heinänevan alue, joka hankkeen linnustoselvitysten mukaan on yksi alueen linnuston monimuotoisuutta lisäävistä suoalueista. Selvityksessä mm. laulujoutsenen ja kurjen arvioitiin pesivän Heinänevan alueella. Heinänevan kaltaisilla kohtalaisen laajoilla ojittamattomilla suoalueilla voi olla merkitystä myös mm. muuttohaukan saalistusalueina. Hankealueen luoteisosassa hankerajauksen toteuttaminen tarkemmin maakuntakaavaehdotuksen mukaisesti mahdollistaisi Heinänevan säilymisen linnuston monimuotoisuutta tukevana alueena.

Metsähallitus huomauttaa, että hankealue on myös eteläosastaan laajempi kuin Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan 2. ehdotuksen mukainen tuulivoimaan soveltuva alue, jonka mukaisessa rajauksessa hankealueen eteläosassa sijaitseva suojeluun varattu alue (METSO-Ahonpää-tila) jää tuulivoima-alueen ulkopuolelle. Metsähallitus kuitenkin katsoo, että hankkeen

27.6.2025

kokonaisvaikutusten kannalta hankealueen rajauksessa ja tuulivoimaloiden sijoittelussa on keskeisintä huomioida lajiston kannalta merkittävimmät kohteet, kuten linnuille tärkeät kosteikko- ja suoalueet sekä metsäpeuran kannalta merkittävät elinympäristöt, jotta hankkeen haitalliset luontovaikutukset saadaan minimoitua.

Metsäpeura

Yleistä metsäpeuraan kohdistuvien vaikutusten arvioinnista

Suomen metsäpeurakannan hoitosuunnitelmassa tuulivoimarakentaminen on tunnistettu isoksi riskiksi elinympäristöjen säilymiselle. Vaikka tuulivoiman vaikutuksista metsäpeuraan on olemassa vasta vähän tieteellisiä tutkimustuloksia, on tietyillä edellytyksillä poroja koskevat tutkimustulokset sovellettavissa myös metsäpeuraan. Metsäpeura (*Rangifer tarandus fennicus*) ja poro (*Rangifer tarandus tarandus*) ovat saman lajin, peuran (*Rangifer tarandus*) alalajeja. Ihmistoiminnan, ml. tuulivoimarakentamisen vaikutukset niihin ovat samankaltaisia. Koska metsäpeura on peuran villi alalaji, on varovaisuusperiaatteen mukaan perusteltua olettaa sen olevan puolikesyä poroa herkempi tuulivoiman aiheuttamalle häiriövaikutukselle.

Tolvasen koosteartikkeli (Tolvanen ym. 2023) tarjoaa kattavan koosteen tuulivoiman vaikutuksista poroon. Koosteen tutkimukset osoittivat porojen siirtyvän keskimäärin viisi kilometriä tuulivoima-alueelta ja että vasonta-aika on herkin vaihe poron vuodenkierrossa. Koosteen johtopäätöksissä todetaan, että tuulivoimarakentamisen vaikutukset ulottuvat kilometrien etäisyydelle voimaloista, jonka vuoksi porojen toiminnallinen elinympäristön määrä vähenee merkittävästi.

Metsähallitus suosittelee noudattamaan erityistä varovaisuutta tuulivoimarakentamisessa metsäpeurojen elinympäristöjen läheisyyteen ja huomioimaan tuoreessa Luonnonvarakeskuksen julkaisemassa synteesiraportissa ”*Kuinka tuulivoima sovitetaan yhteen metsien ja soiden käytön kanssa?*” (Tolvanen et. al. 2025) olevan suosituksen:

*Esimerkkinä voidaan käyttää myös metsäpeuraa. Lajin seurantatutkimukset ovat tämän raportin ilmes-
tyessä vasta meneillään, jolloin joudutaan soveltamaan Ruotsissa ja Norjassa tehtyjä porotutkimuksia,
jotka ovat parasta tietoa, mitä tällä hetkellä käytettävissä on. Poroilla tehdyt tutkimukset eivät luonno-
lisestikaan täysin sovellu metsäpeuraan, joka on metsäisiin ympäristöihin sopeutunut ja ihmiseen tot-
tumaton laji. Koska poro on tottunut ihmistoimintaan, voidaankin olettaa, että metsäpeuran siirtymäetäi-
syydet ovat todennäköisesti vielä suurempia kuin se viisi kilometriä, mitä poroilla on Ruotsissa ja Nor-
jassa todettu keskimäärin olevan. Niin kauan kuin meillä ei ole kotimaista tietoa saatavilla, olisi syytä
noudattaa varovaisuusperiaatetta ja tarkastella metsäpeuraympäristöjä erityisellä huolella tuulivoimaa
sijoitettaessa.*

Hankkeen vaikutukset metsäpeuraan

Hankealueen pohjoispuolella sijaitseva Kansanneva-Kurkineva-Muurainsuon Natura-alue on tärkeää metsäpeuran kesäelinympäristöä, ja alue on myös osa ekologista verkostoa, jota metsäpeura käyttää vaelluksillaan talvehtimisalueiden ja lisääntymisalueiden välillä. Arvioinnissa käytetyn Luonnonvarakeskuksen pantapeura-aineiston mukaan suurimmat kesäaikaiset metsäpeuratiheydet Oulujärven ja Pyhäjärven välissä sijoittuvat juuri Kansanneva-Kurkineva-Muurainsuon alueelle sekä sen eteläpuolella

27.6.2025

oleville ojittamattomille soille. Pienempiä kesäaikaisia tihentymiä mainitaan sijoittuvan myös mm. Konnunsuon hankealueen pohjoisosiin.

Kansanneva-Kurkineva-Muurainsuon Natura-alue sijaitsee kokonaisuudessaan lähimmillään n. 5 km:n päässä suunnitelluista tuulivoimaloista. Natura-alueen eteläpuoliset ojittamattomat suoalueet sijoittuvat osaksi tai kokonaan lähemmäs hankealuetta. Suurin osa näistä suoalueista kuuluu Kansanneva-Kurkineva-Muurainsuon soidensuojelualueeseen, johon Natura-aluekin sisältyy. Metsähallituksen näkemyksen mukaan kyseiset suoalueet täydentävät sijaintinsa vuoksi Natura-aluetta muodostaen metsäpeuralle tärkeän kesäaikaisen elinympäristön kokonaisuuden. Metsähallituksen näkemyksen mukaan hankkeen keskeiset vaikutukset metsäpeuran osalta kohdistuvat tähän em. kesäaikaisen elinympäristön kokonaisuuteen, joka hankkeen selvitystenkin perusteella osoittautui metsäpeuran kannalta merkittäväksi.

Metsähallitus katsoo, että hankkeessa on syytä pyrkiä lieventämään hankealueen pohjoispuolella oleville ojittamattomille suoalueille aiheutuvia vaikutuksia poistamalla eniten häiriötä aiheuttavia voimaloita hankealueen pohjoisosasta. Näin hankealueen rajausta myös vastaisi pohjoisosastaan tarkemmin Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihehankintakaavan 2. ehdotusvaiheessa osoitettua tuulivoimaluetta, joka on rajattu hiukan etäämmälle em. metsäpeuralle merkittävistä suoalueista.

Kansanneva-Kurkineva-Muurainsuon Natura-alueelle aiheutuvien vaikutusten osalta Metsähallitus lausuu tarkemmin erillisessä hankkeen Natura-arvioinnissa koskevassa lausunnossa.

10. Oulun museo ja tiedekeskus / Arkeologia

Hankealueelle ja voimajohtolinjoille on tehty arkeologinen inventointi vuonna 2022 (Keski-Pohjanmaan ArkeologiaPalvelu) ja täydennysinventointi vuonna 2024 (Maanala Oy). Inventointien jälkeen hankealueelta tunnetaan 12 muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettua kiinteää muinaisjäännöstä. Lisäksi hankealueella sijaitsee yksi mahdollinen muinaisjäännös (*Hangaskangas* 6, 1000055602). Pyhännän puolella sijaitsevien sähkönsiirtoreittien läheisyydestä tunnetaan yksi muinaismuistolailla rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös. Kohteet on listattu taulukkoihin 29 ja 30 YVA-selostuksen luvussa 9 *Vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön*.

YVA-selostuksen lukuun 9.4.1 *Tuulivoima-alue* tulee korjata kohteen *Hangaskangas* muinaisjäännöstunnukseksi 1000037715. Taulukkoon 28 tulee lisätä kohteille *Sotapuronniitty* (1000055049), *Hangaskangas* 5 (1000055050) ja *Hangasneva* (1000055051) niiden muinaisjäännöstunnukset. Kyseiset kolme kohdetta myös puuttuvat liitteenä olevasta koontikartasta (Liite 7).

Hankealueella sijaitsevista muinaisjäännöksistä *Hangasneva* sijaitsee ohjeellisella voimalan paikalla, ja kohteet *Pöytäkumpu*, *Hangaskangas*, *Kotakangas*, *Kuivikkomäen kangas etelä*, *Ruuhikankaan nokka*, *Virkkusenlehto* ja *Sotapuronniitty* sijaitsevat niin lähellä ohjeellisia voimalanpaikkoja, että tv-alueita on jouduttu rajaamaan pienemmäksi muinaisjäännösten vuoksi. On huomattava, että mikäli voimaloiden sijaintipaikkoja siirretään jatkosuunnittelussa lähemmäs muinaisjäännöksiä, hankkeen muinaisjäännöksiin kohdistuvat vaikutukset kasvavat. Jo nyt kohteiden läheisyys suhteessa voimaloihin muodostaa riskin muinaisjäännöskohteiden säilymiselle erityisesti tuulivoimalan rakennusvaiheessa, sillä tuulivoimalan kokoamiseen tarvitaan noin 2 hehtaarin kokoinen maa-ala, väliaikaisiin varastointi-

27.6.2025

pysäköinti- ja työmaaparakkialueisiin noin 1,5-2 ha ja nosturin kokoamiseen tarvitaan vielä näitä laajempi raivattava alue. Negatiivisia vaikutuksia voi olla myös mahdollisilla onnettomuustilanteilla (esim. tuulivoimalan tornin kaatuminen, roottorin tai siiven irtoaminen) tuulivoimalan kokonaiskorkeuden eli noin 300 metrin päässä sijaitseviin arkeologisiin kohteisiin. Nämä asiat tulee ottaa huomioon tuulivoimalan sijoittelussa määritetyllä tv-alueella sekä väliaikaisten toimien ja nostokentän sijainnin suunnittelussa.

Kuten mainittu, kohde *Hangasneva* sijaitsee muuttuvan maankäytön alueella, ohjeellisella voimalan paikalla. Hankesuunnittelussa lähtökohtana tulee olla arkeologisen kulttuuriperinnön säilyttäminen niin, ettei muinaisjäännösalueelle kohdisteta maankäyttöä. Mikäli päällekkäisyyttä ei ratkaista jatkosuunnittelussa, tulee kaavoituksen yhteydessä pitää muinaismuistolain 13§:n mukainen neuvottelu. Neuvottelussa käydään läpi, onko hanke johtamassa muinaisjäännökseen kajoamiseen ja mikäli on, millä edellytyksin kajoaminen muinaisjäännökseen on mahdollista. Neuvottelun lopputulos tulee kirjata kaava-asiakirjoihin. YVA-selostuksen mukaan voimalanpaikkaa tulee siirtää jatkosuunnittelussa siten, että muinaisjäännös jää voimalanpaikan rakentamipaikan ulkopuolelle. Mikäli voimalan paikkaa siirretään, tulee voimalaa siirtää niin paljon, että muinaisjäännös ei jää muuttuvan maankäytön mahdollistavalle tv-alueelle.

Hankealueella sijaitsevat kohteet *Kotakangas*, *Hangaskangas 2* ja *Ruuhikankaannokka* sijaitsevat lähellä nykyisiä ja uusia tielinjauksia ja niiden varrelle asennettavia maakaapeleita. Kohteet tulee ottaa huolellisesti huomioon jatkosuunnittelussa, että ne eivät vahingoitu rakentamistöissä ja maakaapeleiden asentamisessa. Kohteet *Kotakangas* ja *Hangaskangas 2* on edellytetty YVA-selostuksen luvussa 9.5.1.1. huomioon otettavaksi teiden mahdollisten perusparantamisten aikana. YVA-selostuksessa tulee ottaa huomioon myös kohde *Ruuhikankaannokka*.

Museo huomauttaa, että kohde *Kaimalehdonhauta* sijaitsee sähkönsiirtolinjalla SVE3. Museo edellyttää, että kohde huomioidaan tarkemmassa suunnittelussa ja pylvässijoittelussa siten, ettei sen päälle tai läheisyyteen kohdisteta muuttuvaa maankäyttöä. Kohde ei myöskään saa vahingoittua voimajohtolinjojen huoltotöissä esimerkiksi työkoneilla liikuttaessa. Kohteen huomioiminen jatkosuunnittelun aikana ja sen merkitseminen maastoon on mainittu YVA-selostuksessa.

YVA-selostuksen mukaan muinaisjäännökset tulee huomioida voimaloiden rakentamistöissä tai väliaikaisten rakenteiden suunnittelussa ja sijoittelussa. Niiden läheisyydessä sijaitsevat kohteet tulee merkitä maastoon rakentamisen ajaksi, ettei niitä vahingoiteta. Museo suosittelee, että kohteiden merkitseminen maastoon tapahtuisi jo hanketta varten tehtävien metsänhakkuiden yhteydessä jättämällä muinaisjäännösten ympärille pitempiä kantoja. Tällä tavoin maastoon merkitseminen olisi pitkäikäisempää ja helpompaa, kuin esimerkiksi nauhoitettavien keppien pystyttäminen avohakatulle alueelle.

Hankealueella sijaitseva mahdollinen muinaisjäännös *Hangaskangas 6* sijaitsee sen verran etäällä YVA-selostuksessa osoitetusta muuttuvasta maankäytöstä, että hankkeella ei ole vaikutusta kohteeseen. Kohdetta ei tarvitse tässä yhteydessä käydä tarkastamassa maastossa. Mikäli suunnitelmat kuitenkin muuttuvat ja muuttuvaa maankäyttöä siirretään lähemmäs kyseistä kohdetta, tulee tällöin arviotavaksi kohteen maastotarkastuksen tarpeellisuus. Kuten YVA-selostuksessakin on tuotu esille, mikäli muuttuvaa maankäyttöä tullaan osoittamaan jatkosuunnittelussa alueille, joilla ei ole tehty arkeologista inventointia, tulee inventoinnin täydennystarpeesta olla yhteydessä alueelliseen vastuumuseoon.

27.6.2025

Museo lisäksi muistuttaa, että muinaisjäännökset ovat Muinaismuistolain 1§:n mukaisesti rauhoitettuja ilman erillistä suojelupäätöstä heti löytyessään. Jos maata kaivettaessa tai muuta tehtäessä tavataan kiinteä muinaisjäännös, jota aikaisemmin ei ole tunnettu, on muinaismuistolain 14§:n mukaan työ muinaisjäännöksen kohdalta heti keskeytettävä ja asiasta ilmoitettava viipymättä museoviranomaiselle.

Oulun museo- ja tiedekeskuksella ei ole muuta huomautettavaa Konnunsuon YVA-selostuksesta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

11. Oulu museo ja tiedekeskus / Rakennettu kulttuuriympäristö

Tämä lausunto koskee arvokkaita maisema-alueita ja rakennettua kulttuuriympäristöä.

YVA-selostuksessa vaikutusten arvioinnissa on painotettu lähialuetta (0–7 kilometriä) ja välialuetta (7–14 kilometriä). YVA-selostuksessa on tunnistettu voimala-alueen vaikutusalueella olevat arvokkaat maisema-alueet ja kulttuuriympäristön kohteet. Merkittävimmät maisemavaikutukset kohdistuvat kolmeen maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen: Viitamäen ja Ahonkylän kulttuurimaisemat ja Pyhännän suoryhmä, kaikki pisimmillään noin 2 km etäisyydellä hankealueelta. Edelliset pois lukien alle 14 kilometrin etäisyydelle voimala-alueesta Pohjois-Pohjanmaan puolella jää kolme maakunnallisesti arvokasta maiseman tai kulttuuriympäristön aluetta. Sähkönsiirtoreittivaihtoehtojen välittömään läheisyyteen Pohjois-Pohjanmaalla ei sijoitu maiseman tai kulttuuriympäristön arvoalueita.

Näkymäalueanalyysin mukaan dominanssivyöhykkeellä (0-2 km) laajoilla suoalueilla jopa kaikki voimalat voivat olla osittain näkyvissä. Suurin avoin maisematila lähialue-vyöhykkeellä (2-7 km) on Iso Lamujärvi, jonka lounaisrannalta näkyvät lähes kaikki voimalat. Mäkikylät Ahokylässä, Viitamäellä ja Pirttimäessä ovat lähialueen asutuskeskittymistä eniten muutoksille alttiita, sillä ne ovat maisemaltaan pienenpiirteisiä ja pellot ovat sijoittuneet mäkien lakialueille ja ylärinteisiin.

Maisemavaikutukset Ahokylän ja Viitamäen kulttuurimaisemiin sekä merkittävyyden että voimakkuuden osalta on YVA-selostuksessa arvioitu suuriksi. Pyhännän suoryhmän osalta kohtalaisiksi. Välialueen osalta vaikutukset Miilurannan asutusmaisemaan ja Leiviskän kulttuurimaisemaan on arvioitu kohtalaisiksi. Sähkönsiirron osalta vaikutukset kohdistuvat pääosin Pohjois-Pohjanmaan maakunnan ulkopuolelle.

Oulun museo- ja tiedekeskuksen mielestä laaditut havainnekuvat tuovat hyvin esiin hankealueen voimavaihtoehtojen vaikutukset maisema- ja rakennetun ympäristön alueille. Selostuksessa on huomioitu metsien ja puuston lieventävät vaikutukset voimaloiden näkyvyyteen. Museo huomauttaa, että metsän näkymiä estävä vaikutus ei tuulivoimala-alueen elinkaaren aikana ole pysyvä, varsinkaan alueilla, joissa suurin osa metsistä on talousmetsiä. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulisi pyrkiä lieventämään voimala-alueen maisemavaikutuksia etenkin Ahokylän ja Viitamäen kulttuurimaisemien osalta. Oulun museo- ja tiedekeskuksella ei ole muuta huomautettavaa Pyhännän Konnunsuon tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta.

12. Pelastetaan Kiuruveden Luonto -yhdistys

Olemme erittäin huolissamme Konnunsuolle suunnitteilla olevan tuulivoimahankkeen merkittävistä ja peruuttamattomista vaikutuksista sen lähialueiden luontoon ja ihmisille yli kuntarajojen.

27.6.2025

Hanke kattaa n. 5500 ha kokoisen maa-alueen ja pitää sisällään enintään 38 6-10MW voimalaa. Alueen luonnon monimuotoisuus kokonaisuudessaan, ottaen huomioon maaperän, eliöstön, kasviston, metsien laadun sekä eläimet on seutukunnan mittakaavassa ainutlaatuinen. Voidaankin todeta kyseisen alueen kuuluvan Pyhännän jäljellä oleviin "erämaa-alueisiin" muodostaessaan yhteisen harvinaisen ja monimuotoisen alueen yli kuntarajojen. Toteutuessaan hankkeen kuormitus luonnontilaiselle metsäalueelle tulee olemaan kohtuuton, saatuun hyötyyn nähden sekä luonnon kannalta peruuttamatonta.

Lähialueelle on suunnitteilla Kiuruveden puolelle myös suuri tuuliteollisuusalue. 48 voimalaa 9900 ha alueelle. Yhdessä nämä hankkeet sähkön siirtolinjojen kanssa aiheuttavat arvokkaalle Suomenselän luontoalueelle kohtuutonta alueiden pirstaloitumista ja merkittävää haittaa alueen eläimistölle sekä luonnon monimuotoisuudelle. Luonto ei tunne hankealueiden- ja kuntarajojenmäärittystä. On selvää, että hankkeiden negatiivista yhteisvaikutusta ei olla riittävällä tasolla pystytty määrittämään tai se on arvioitu liian vähäiseksi. Hyvänä esimerkkinä metsäperualla aiheutuvat vaikutukset. Metsäpeurakanta on aivan hiljattain todettu olevan enenevässä määrin laskusuhdanteinen, joka ei saa joutua ko. hankkeiden syystä vieläkin ahtaammalle. Hanke aiheuttaa peruuttamattomat menetykset ko. alueelle.

Hankealueella tavataan uhanalaisia ja erittäin uhanalaisia lajeja. Alue kuuluu esim. paikallisten Susien ja Ahmojen reviiriin. Hankealueella ja sen ympäristössä on vuosittain toistuvia havaintoja Maakotkista, Merikotkista, Huuhkajista ja esim. Kalasääksistä. Alue on myös vilkasta muuttolintujen vaellusreittiä. Ajankohtaiset Tassu- ja Tiiraohjelmien päivitykset puuttuvat selosteesta.

Suosittelomme suorittamaan alueen ihmisten sekä yhdistysten kokemuseräisten ja tietojen ja havaintojen perusteella kattavan arvioinnin alueen eläin ja kasvisto lajikkeisiin. Selosteen sisältämät arvioinnit ovat esitetyssä laajuudessa riittämättömiä.

Myös Luonnonvarakeskuksella on kattavasti tietoa esim. alueen suurpetokannasta.

Vaikutukset tulevat olemaan merkittäviä myös lähialueella asuville ihmisille sekä loma-asuntoja omistaville. Todistetuista tuulivoimahankkeista on negatiivinen vaikutus kiinteistöjen arvoon. Vaikutuksia Kiuruveden puolelle sijoittuvasta Lapinsalon kylästä ei ole arvioitu tässä selosteessa riittävällä tasolla, vaikka hanke tulee näkymään selvästi ko. kylälle asti. Lapinsalossa ja Heinäperällä asuu lukuisia asukkaita ja lapsiperheitä joihin vaikutukset tulevat kohdistumaan. Esimerkiksi asukaskyselyitä ei olla suoritettu kattavasti missään vaiheessa. Vaikutukset muotoillaan selosteessa vähäisiksi. Esimerkkinä. havainnekuvat 69 ja 70 on otettu oijen pohjalta ja asuntojen takaa kuten yleisesti. Kuva 70. on otettu Lapinsalon kylän matalimmasta kohdasta kohti hanke-aluetta, väliin jää itse Lapinsalon kylä ja sen asukkaat.

Arvioinnissa hankealueen vaikutuksista ihmisten terveyteen on käytetty auttamattomasti vanhentunutta lähde- ja vertailu tietoa. Terveysvaikutuksia vähätellään tai ne kielletään kokonaan. Euroopassa on lukuisia tutkimuksia yliopistotasolla esim. tuulivoimaloiden melun aiheuttamiin terveysvaikutuksiin. Tanskassa on aloitettu tuulivoimaloiden lavoista irtoavien PFAS-yhdisteiden tutkimus hiljattain, tämän asian myös Norja on nostanut EU tasolle viime vuonna. Pidämme käsittämättömänä, että hankkeen seloste ei pohjaa uusimpaan tutkittuun tietoon. Tämä on merkittävä puute yleisesti Suomen tuulivoimahankkeissa.

27.6.2025

Hankealueen sosiaalista hyväksyttävyyttä on tutkittu todella puutteellisesti hankkeen mittakaava huomioiden. Tutustukaa asukaskyselyiden toteuttamismuotoihin perusteellisesti. Sosiaalinen hyväksyttävyyden Kiuruveden Pohjois-pitäjissä on 0% esim. Lapinsalon hankkeelle ja ympäröiville hankkeille. Hankkeita ei voida edistää laillisin perustein ilman sosiaalista hyväksyttävyyttä.

Selostuksessa mainitaan, että alueen virkistyskäyttö säilyy jatkossakin samankaltaisena, tai jopa parantuu lisääntyneen ja parantuneen tie infarn vuoksi. Tämä ei millään muotoa pidä paikkaansa jo pelkästään voimaloiden turva-alueen vuoksi. On kyseenalaista esittää virkistyskäytön mahdollisuuksia alueella jossa vallitsee 106-45 db vaihteleva melusaaste ja on vaara esim lentävistä jäälohkareista. Myöskään vapaa-ajan vakuutukset eivät kata hankealueilla syntyviä tapaturmia. Nämä väitteet ovat toistuvia hanketoimijoiden YVA-selostuksissa.

Melumallinnuksessa on käytetty vanhentunutta ympäristöministeriön ohjetta 4/2014, jonka puutteita voidaan havaita jo lähialueiden voimassa olevista hankkeista. Tähän tulee viranomaisten puuttua voimakkaasti. Ko. mallinnuksessa on käytetty lähtöarvoina oletettua kesäaikaa lämpötiloineen ja ilman kosteuksineen kuten yleensä. On siis haettu yksi tuloksien kannalta optimaalisin lähtötietotilanne. Mallinnus ei siis kata vuosikellon mukaista todellista tilannetta eri sääolosuhteisiin. Yleinen puute tässäkin mallinnuksessa on inversion huomiomattomuus sekä voimala sijoitusten turbulenttiset kerrannaisvaikutukset sekä matalataajuusäänien väärä tulkinta.

Selosteessa esitetään myös positiivisia työllisyysvaikutuksia alueelle, väitteelle ei kuitenkaan esitetä mitään todennuspohjaa. Suomeen rakennettujen hankkeiden johdosta on nähty, että pysyviä työllisyysvaikutuksia ei synny hankkeiden johdosta kuin tieinfran hoitoon ja vastaaviin jo olemassa oleviin toimiin.

Vaadimme em. perustein ja kyseessä oleva uuden, koko maailman mittakaavassa korkeimpien

voimalatyyppien, sekä todella mittavan tuulivoimalan kokoluokan (34 voimalaa, 5500ha) perusteella, että hankkeeseen ei voida lähteä näin vaillinaisilla lähtötiedoilla ja tutkimusperusteilla. Ko. hankkeen ja viereisen Lapinsalon hankkeen YVA-ohjelmat pitävät sisällään merkittäviä puutteita, eikä hankkeita tulisi arvioida laisinkaan ominaan vaan yhtenä kokonaisuutena. Ainoa kestävä vaihtoehto Konnunsuon hankkeelle on VE0.

Yhdistyksemme tukee vastuullista ja kestäväätuulivoiman rakentamista Suomeen. Tällöin hankkeiden kuormitus luonnolle ja ihmiselle, saatuun hyötyyn nähden tulee olla kohtuullinen ja tasapainossa. Hankkeiden vaikutuksista luontoon ja ihmiseen tulee olla riittävästi tutkimus- ja kokemusperäistä tietoa jo suunnittelu vaiheessa. Lainsäädäntö ja ohjeistus on saatava Suomessa ensin ajan tasalle. Näemme, ettei tämä toteudu tällä hetkellä riittävällä tasolla ja kaavoitushankkeet on tästä johtuen laitettava tauolle.

13. Pohjois-Pohjanmaan liitto

Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut hankkeen YVA-menettelyn ennakkoneuvotteluun 16.12.2021 ja osayleiskaavan 1. viranomaisneuvotteluun 26.3.2025.

Maakuntakaava muodostaa keskeisen lähtökohdan seudullisten tuulivoimahankkeiden suunnittelulle. Kaavan tavoitteena on tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaaminen ja vaikutusten hallinta koko

27.6.2025

maakunnan tasolla. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioiminen edellyttää, että kaavan tavoitteet, periaatteet, kaavassa osoitettujen alueiden rajaamisen perusteet ja kaavan suunnittelumääräykset otetaan suunnittelussa huomioon.

Maakuntakaavassa osoitetut tuulivoima-alueet ovat ensisijaisia seudullisten tuulivoima-alueiden

sijoittamispaikkoja. Maakuntakaava on luonteeltaan yleispiirteisin alueidenkäytön suunnitelma; siinä esitettyjen tuulivoima-alueiden rajaukset täsmentyvät kuntakaavan yhteydessä laadittavan YVA-menettelyn ja muiden vaikutustarkastelujen perusteella. Maakuntakaavan joustavuuden takia kuntakaavaratkaisu voi riittävillä selvityksillä perustellen erota maakuntakaavassa osoitetuista, erityisominaisuutta kuvaavista tv-alueiden rajauksista. Hankekohtaiset maakuntakaavaa tarkemmat selvitykset, ympäristövaikutusten arviointi (YVA), mukaan lukien yhteisvaikutusten arviointi ovat ratkaisevina tekijöinä tässä arvioinnissa. Käytännössä osa kuntakaavassa esitetyistä tuulivoimaloista voi sijoittua maakuntakaavan tv-alueen ulkopuolelle, mikäli eroavaisuus on yksityiskohtaisemmassa kaavassa perusteltu siinä laadituilla, maakuntakaavatasoa tarkemmilla selvityksillä ja vaikutusten arvioinnilla. Tuulivoimaosayleiskaava ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa, eikä kaava saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista.

Hankkeen suhde voimassa oleviin maakuntakaavoihin

Pohjois-Pohjanmaalla on neljä lainvoimaista maakuntakaavaa: 1.-3. vaihemaakuntakaavat ja Hanhikiven ydinvoimamaakuntakaava. Voimassa olevan alueidenkäyttölain mukaisesti maakuntakaava ohjaa seudullisesti merkittävää eli lainvoimaisten maakuntakaavojen osalta vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista.

Konnunsuon tuulivoimapuiston hankealuetta ei ole osoitettu lainvoimaisissa Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavoissa tuulivoimaloiden alueena, mikä on tuotu esiin hankkeen YVA-selostuksessa. YVA-selostuksen maakuntakaavoitusta koskevassa luvussa on maakuntakaavamerkinnoistä hankealueelle ja sen vaikutusalueelle kohdistuvista merkinnoista nostettu esiin vain turvetuotantoalue ja luonnonsuojelualue. Lainvoimaisissa vaihemaakuntakaavoissa Konnunsuon hankealueen välittömään läheisyyteen hankealueen pohjois-, itä- ja länsipuolelle on osoitettu maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Lisäksi alueen pohjoispuolella, lähimmillään noin 1,5 km päässä hankealueesta sijaitsee useita luonnonsuojelualueita (SL-1) ja Natura-alue ja alueen luoteispuolella noin 2,5 km päässä on luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä suoalue (luo-1). Iso Lamujärvi hankealueen luoteispuolella on osoitettu seudullisesti merkittävänä virkistys- ja matkailukohteena. Noin 3 km päässä hankealueen koillispuolella sijaitsee arvokas harjualue (MY-hs) kuten myös vedenhankintaa varten tärkeät pohjavesialueet. Alueen ympärille on osoitettu moottorikelkkailu-ura merkintä.

Kaavaehdotusvaiheessa vaikutusten arviointia on täydennettävä puuttuvien maakuntakaavamerkintöjen osalta ja arvioitava hankkeen vaikutukset lainvoimaisissa vaihemaakuntakaavoissa osoitettuihin merkintöihin ja niiden määräyksiin, ja arvioitava hankkeen suhdetta näihin.

Hankkeen suhde vireillä olevaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan

Pohjois-Pohjanmaan liitossa on vireillä energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatiminen. Merkittävänä teemoina Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tarkastellaan

27.6.2025

maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta, uusia potentiaalisia tuulivoima-alueita ja sähkönsiirtoa maakunnassa. Lisäksi energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa osoitetaan valtioneuvoston 18.11.2021 päätöksen mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021), uuden luokittelun mukaiset pohjavesialueet (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus), vuosina 2019-2023 kartoitetut ja päivitetyt perinnebiotoopit (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Metsähallitus), kehittämisperiaatemarkintänä kaasuputken yhteystarve sekä valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset kohteet (VARK 2024, VN 7.11.2024).

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on edennyt hyväksymisvaiheeseen. Toinen julkinen ehdotus oli nähtävillä 17.2.-21.3.2025. Maakuntahallitus käsitteli energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan hyväksymisaineistoa kokouksessaan 5.5.2025 (§ 59) ja esittää maakuntavaltuustolle Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan hyväksymistä kokouksessaan 27.5.2025.

Seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen määritelmä (10 tai useampia tuulivoimaloita) päätettiin pitää samana kuin lainvoimaisissa 1. ja 3. vaihemaakuntakaavoissa viranomais ehdotusvaiheen jälkeen. Luonnos- ja viranomais ehdotusvaiheissa seudullisesti merkittäväksi tuulivoimaloiden alueeksi maa-alueilla (tv-1) määriteltiin vähintään 7 voimalaa.

Konnunsuon tuulivoimahankkeen YVA-selostuksen energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaa koskevat tiedot ja vaikutusten arviointi perustuvat ensimmäisen julkisen ehdotuksen (MKH 17.9.2024) tilanteeseen. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaratkaisuun on tämän jälkeen tullut muutoksia, minkä vuoksi vaikutusten arviointi suhteessa vaihemaakuntakaavaan ei ole enää ajantasainen. Hankkeen vaikutusten arviointi energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan aluetta koskeviin merkintöihin ja tuulivoimarakentamisen yleisiin suunnittelumääräyksiin puuttuu. Vaikutusten arviointia on täydennettävä ja tarkennettava hankkeen ehdotusvaiheessa.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa (MKH 5.5.2025) Konnunsuon alueelle on osoitettu tuulivoimaloiden alue tv-1 394, Konnunsuo. Aluerajausta on pienennetty energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnosvaiheen jälkeen pohjois-, itä- ja eteläpuolelta kasvattamalla etäisyyttä Viitamäen ja Ahokylän arvokkaisiin kulttuurimaisema-alueisiin ja asutukseen sekä Pyhännän suoryhmän arvokkaaseen maisema-alueeseen. Konnunsuon tuulivoimahankkeen kummaankaan vaihtoehdon VE1 ja VE 2 mukaista voimalasijoittelua ei kokonaisuudessaan voida pitää energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan mukaisena, sillä voimaloita sijoittuu selkeästi maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen tv-1 394 ulkopuolelle. Pohjois-Pohjanmaan liitto pystyy muodostamaan näkökannan hankkeen suhteesta tuulivoimaloiden alueeseen Konnunsuon tuulivoimapuiston kaavaehdotusvaiheessa sen jälkeen, kun kaavaehdotuksessa on arvioitu hankkeen suhdetta maakuntakaavassa osoitettuihin merkintöihin ja määräyksiin sekä tuulivoimarakentamisen yleisiin suunnittelumääräyksiin.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ensimmäisessä ja toisessa julkisessa ehdotuksessa täsmennettiin useiden kaavamerkintöjen selityksiä ja suunnittelumääräyksiä. Myös tuulivoimarakentamisen yleinen suunnittelumääräys on uudistettu. Konnunsuon tuulivoimapuiston kaavaehdotuksessa on huomioitava nämä muuttuneet ja uudet merkinnät ja määräykset, ja arvioitava hankkeen suhdetta näihin.

Maakuntakaavan tv-alueen rajaukseen liittyvät tekijät ja maakuntakaavoituksen aikana laaditut selvitykset (erityisesti maakotka-, maisema- ja Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskevat selvitykset)

27.6.2025

ja niissä esitetyt tuulivoima-alueen toteutumisen vaikutusten lievennysesitykset tulee huomioida Konnunsuon tuulivoimahankkeen jatkosuunnittelussa ja osayleiskaavan ehdotusta laadittaessa.

Jokaisesta energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tuulivoimaloiden alueesta on laadittu kohdekuvaus ja niitä tulee hyödyntää tarkemmassa suunnittelussa TUULI-hankkeen kohdekorttien sijaan. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava-aineisto kohdekuvauksineen löytyy maakuntakaavoituksen verkkosivuilta <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/ilmastomaakuntakaava/>.

Sähkön siirto

Sähkön siirron ratkaisut tuottavat merkittäviä vaikutuksia tuulivoimapuistojen ulkopuolelle. Hankkeessa suunnitellaan liityntäjohtojen rakentamista suoraan suunnitellulle Murto-perä-Vuolijoki 400 kV voimajohtoon varteen rakennettavalle uudelle Kiviahon sähköasemalle tai yhteisjohtoa lähialueen tuulivoimahankkeiden kanssa Viitamäen ja Lapinsalon sähköasemien kautta Kiviahon sähköasemalle. Murto-perä-Vuolijoki 400 kV:n voimajohto on suunniteltu sijoitettavan olemassa olevan Elenia Oy:n 110 kV voimajohtojen rinnalle.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheessa laaditussa Natura-alueita koskevassa riskiselvityksessä on tunnistettu, että sähkön siirron ratkaisut voivat lisätä haitallisia riskejä Natura-alueisiin niiden sijoittuessa Natura-alueelle tai niiden vaikutusalueelle. Konnunsuon tuulivoimapuiston sähkön siirron vaihtoehto SVE3 sivuaa Saarisuo-Kurkisuon Natura-alueita (SAC) ja lisää Natura-alueeseen kohdistuvia riskejä. Sähkön siirron reittiä on syytä linjata kauemmaksi Natura-alueesta.

Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä, että sähkön siirtoa suunnitellaan yhteistyössä lähialueen muiden tuulivoimahankkeiden kanssa, jolloin useamman hankkeen voimalinjat voitaisiin yhdistää samaan johtokäytävään ja mieluiten vielä yhteispylväisiin haitallisten vaikutusten minimoimiseksi. Näin Konnunsuon hankkeessa tehdäänkin.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan uudistettiin tuulivoimarakentamisen yleisiä suunnittelumääräyksiä sähkön siirron osalta: "Lähekkäin sijoittuvien tuulivoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin. Suunnittelua on tehtävä yhteistyössä muiden energiantuotannon hanketoimijoiden, kuntien, viranomaisten sekä kanta- ja alueverkkoyhtiöiden kanssa. Lisäksi on arvioitava sähkön siirron yhteisvaikutukset muiden voimajohtohankkeiden kanssa sekä maalla että merellä."

Vaikutuksen maisemaan

Yksi hankkeen merkittävistä vaikutuksista kohdistuu maakunnallisesti arvokkaaseen Viitamäen kulttuurimaisema-alueeseen, joka sijaitsee lähimmillään 1,5 kilometrin päässä lähimmästä voimalasta sekä itäpuolella 2 km päässä lähimmästä voimalasta sijaitsevaan Ahokylän maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisema-alueeseen. Lisäksi hankealueen pohjoispuolella, noin 2 km päässä lähimmästä voimalasta sijaitsee maakunnallisesti arvokas maisema-alue Pyhännän suoryhmä. Konnunsuon hankealueen vaikutusalueella on myös merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristökohteita ja rakennusperintökohteita. Kokonaiskorkeudeltaan maksimissaan 300 metriin kohoavat tuulivoimalat tulevat

27.6.2025

muuttamaan maisemakuvaa arvokkailla maisema-alueilla, mutta myös laajemmin vaikutusalueen avoimilla alueilla kuten Iso Lamujärven rannalla.

Konnunsuon tuulivoimahankkeen maisemavaikutusten arvioinnissa on hyödynnetty näkyvyysalueanalyysiä ja havainnekuvia on laadittu useasta eri pisteestä. Maisemaan kohdistuvat vaikutukset on arvioitu etäisyysvyöhykkeittäin ja maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteisiin sekä virkistysalueisiin ja asutukseen. Yhteisvaikutusten arvioinnin tueksi on laadittu myös videoanimaatio. Arvioinnin mukaan Konnunsuon tuulivoima-alueen suurimmat maisemavaikutukset kohdistuvat maakunnallisesti arvokkaille Ahokylän ja Viitamäen kulttuurimaisema-alueille, tuulivoimapuiston lähialueella sijaitseville mäkikylille, jotka sijaitsevat muuta maisemaa korkeammalla kohdalla. Maakunnallisesti arvokkaalle laajalle erämaiselle Pyhännän suoryhmä -maisema-alueelle ja Iso Lamujärven alueelle maisemavaikutukset on arvioitu kohtalaisiksi ja paikoin suuriksi.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatimisen tueksi valmistui toukokuussa 2023 selvitys tuulivoimarakentamisen vaikutuksista maisemaan. Selvitys löytyy TUULI-hankkeen nettisivuilta (<https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/omat-hankkeet/tuuli-hanke/>). Maakuntakaavan maisemaselvityksen (kohdekortti nro 8) mukaan Konnunsuon voimalat näkyvät laajasti Iso Lamujärvelle, Natura-alueiden avosoille, Ahokylään ja Viitamäelle, joihin vaikutukset on arvioitu muodostuvan suuriksi, paikoin erittäin suuriksi. Lähtötietojen mukaan maisemavaikutusten arvioinnissa ei ole hyödynnetty TUULI-hankkeen maisemaselvitystä.

Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää vaikutusten arviointia oikeansuuntaisena. Hankkeen jatkosuunnittelussa kaavaehdotusta laadittaessa suurien haitallisten vaikutusten vähentämiseksi on tehtävä lieventämistoimenpiteitä.

Vaikutukset linnustoon

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatimisen tueksi on valmistunut selvitys tuulivoimarakentamisen vaikutuksista maakotkapopulaatioon (vaarantunut, rauhoitettu, lintudirektiivin liitteen I laji). Maakotkaa on tarkasteltu myös energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan Natura-alueiden riskiselvityksessä. Selvityksen mukaan hankkeella on merkittäviä kielteisiä vaikutuksia lähialueen maakotkareviireihin.

Hankealue sijoittuu kahdelle maakotkareviirille, ja hankkeen sähkönsiirtoreitit kolmelle maakotkareviirille. Konnunsuon hankkeessa on laadittu tarkempi vain viranomaiskäyttöön tarkoitettu selvitys maakotkaan kohdistuvista vaikutuksista Metsähallituksen elinympäristömallinnusta hyödyntäen. Maakotkaa on myös tarkkailtu maastossa.

Selvityksen mukaan yksinään Konnunsuon tuulivoimaloiden aiheuttamat vaikutukset on arvioitu kohtalaisiksi kummallekin maakotkareviirille. Kun huomioidaan samalle reviirille sijoittuvat muut tuulivoimahankkeet vaikutukset kasvavat, toisen reviirin osalta merkittävyydeltään suuriksi. Sähkönsiirtoreitit eivät sijoitu maakotkan ydinreviireille ja vaikutukset on arvioitu vähäisiksi.

Hankkeen jatkosuunnittelussa on varmistuttava, ettei merkittäviä haitallisia vaikutuksia maakotkareviireihin synny.

27.6.2025

Pohjois-Pohjanmaan liitto tuo esille, että hankealueen luoteisosaan ja luoteispuolelle sijoittuu laaja maakunnallisesti tärkeä lintualue (MAALI) Iso Lamujärven suot. MAALI-aluetta ei YVA-selostuksessa ole huomioitu. Vaikutukset tulee arvioida kaavaehdotusvaiheessa.

Vaikutukset susireviiriin

Konnunsuon YVA-selostuksessa on arvioitu hankkeen vaikutuksia Kiuruveden susireviirille yhdessä Pilpankankaan, Lapinsalon tuulivoimahankkeiden kanssa laaditussa susiselvityksessä. Nämä kolme hanketta sijoittuvat Kiuruveden susireviiriin alueelle, jonka ympäristö on ollut pitkään susien reviirikäytössä. Konnunsuon ja muiden Kiuruveden susireviirille sijoittuvien hankkeiden vaikutuksia reviiriin on arvioitu mm. pantasusiaineiston, lumijälkilaskentojen, helikopteriselvityksen ja paikkatietopohjaisen elinympäristömallinnuksen avulla. Elinympäristötarkastelun perusteella kaikkien hankkeiden vaikutusalueella esiintyy runsaasti suden pesimisen kannalta potentiaalista elinympäristöä. Konnunsuon hankealueen arvioidaan olleen osa susien aktiivisesti käyttämiä reviiri-alueita, mutta tuulivoima-alueella ei arvioida sijainneen susien lisääntymisalueita. Nykytilanteessa alueella ei vaikuta olevan perhelaumaa, mutta sellainen todennäköisesti muodostuu alueelle lähivuosina, sillä alueella Luonnonvarakeskuksen mukaan liikkuu susipari. Hankkeen jatkosuunnittelussa on säännöllisesti arvioitava riittävällä tarkkuudella hankkeen vaikutukset Kiuruveden susireviiriin ja erityisesti yhteisvaikutukset samalla reviirillä sijaitsevien muiden tuulivoimahankkeiden kanssa.

Vaikutukset metsäpeuraan ja ekologiseen verkostoon

Pohjois-Pohjanmaalla on tällä hetkellä neljä Natura-aluetta, joiden suojeluperusteena on metsäpeura. Yksi näistä on Kansanneva-Kurkineva-Muurainsuon Natura-alue (Pyhäntä), joka sijoittuu noin 5,1 km päähän Konnunsuon tuulivoimahankkeen lähimmistä voimalapaikoista. Konnunsuon hankealue on myös osa metsäpeuran vaellusreittiä. Metsäpeuraan kohdistuvia vaikutuksia on tarkasteltu osana hankkeen yhteydessä laadittuja luonnonsuojelulain 35 § mukaisia Natura-arviointoja. Arvioinnin mukaan Kansanneva-Kurkineva-Muurainsuon Natura-alueella ja sen eteläpuoleisilla hankealueen ulkopuolelle jäävillä suoalueilla on oleillut runsaasti pantapeuroja. Arvioinnin mukaan metsäpeurojen nykyisille kesäelinympäristöille ja kulkureiteille arvioidaan kohdistuvan Konnunsuon hankkeesta kielteisiä vaikutuksia, mutta niiden voimakkuus arvioidaan korkeintaan kohtalaisen kielteiseksi, sillä vaikutukset tärkeimmille laidunalueille hankealueelta pohjoiseen eli Kansanneva-Kurkineva-Muurainsuon Natura-alueelle, jäävät vähäisiksi. Myös Pohjois-Pohjanmaan liitto on noudattanut Luonnonvarakeskuksen suosittelemaa 5 km suojaetäisyyttä osoittaessaan uusia tuulivoimaloiden alueita energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavaan.

Natura-alueet, luonnon ydinalueet ja niiden väliset ekologiset yhteydet muodostavat ekologisen verkoston, jolla luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja eläinten liikkumisen turvaaminen ovat erityisen tärkeää. Pohjois-Pohjanmaan liiton valmistuneessa Natura-alueita koskevassa selvityksessä täydennettiin ja määriteltiin Pohjois-Pohjanmaan ekologiset yhteydet ja luonnon ydinalueita yhdistävän ekologinen verkoston rajaus ohjaamaan tuulivoimarakentamista ja välttämään maankäytön muutoksille herkkiä alueita. Tämä ekologinen verkosto esitetään Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavan selostuksen liitekartalla 1 (Pohjois-Pohjanmaan vaihemaa-kuntakaavojen seudullisesti merkittävät tuulivoima-alueet, tuulivoimahankkeet, luonnon monimuotoisuus ja energiansiirto). Valmistunut selvitys on tarkentanut TUULI-hankkeen viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvityksessä määriteltäviä

27.6.2025

ekologisia yhteyksiä, ja korvannut ne. Selvitys paikkatietoineen löytyy maakuntakaavoituksen julkisilta verkkosivuilta <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/ilmastomaakuntakaava/#naturariskit>.

Konnunsuon hankealue sijoittuu ekologisen verkoston ydinalueen 5 lounaisreunaan ja rajautuu ydinalueeseen 4. Ekologisen verkoston ydinalueella 5 sijaitsee runsaasti Natura-alueita ja luonnonsuojelu-alueita sekä maakotkan, metsäpeuran ja metsähanhen elinympäristöjen ydinalueita. Alue on myös Natura-alueverkoston merkittävimpiä kulku- ja leviämis yhteyksiä. Ydinalueella 4 sijaitsee metsäpeuran vaellus- ja vasomisvyöhykkeen tärkeimpiä reittejä ja maakotkan elinympäristöjä. Konnunsuon tuulivoimapuiston YVA-selostuksessa on arvioitu hankkeen vaikutuksia ekologiseen verkostoon, mutta hankealueen sijoittumista Pohjois-Pohjanmaan ekologisen verkoston alueelle ja erityisesti sen ydinalueelle ei ole mahdollisesti tunnistettu riittävästi, sillä hankkeen vaikutukset ekologiseen verkostoon on arvioitu vähäiseksi. Hankkeen jatkosuunnittelussa vaikutusten arviointia ekologiseen verkostoon tulee täydentää ja varmistua vaikutusarviointin ja mahdollisten lieventämistoimenpiteiden avulla Natura 2000-verkoston ja ekologisten yhteyksien säilyminen.

Yhteisvaikutukset

Pohjois-Pohjanmaan liiton arvion mukaan Konnunsuon tuulivoimapuiston osayleiskaavan merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat yhteisvaikutuksiin lähialueen suunnitteilla olevien tuulivoimapuistojen kanssa. Konnunsuon hankealue rajautuu etelässä Kiuruveden Lapinsalon tuulivoimahankkeen alueeseen ja lounaispuolella reilun 1 kilometrin päässä sijaitsee Pyhännän Pilpankankaan tuulivoimahankkeen alue. Kauempana lounaassa sijaitsevat vireillä olevat Kärsämäen Halmemäen ja Pyhäjärven Hautakankaan-Harvankankaan tuulivoimahankkeiden alueet.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe maakuntakaavan laadinnan aikana on tunnistettu, että tänne maakunnan etelä- ja kaakkoisosaan muodostuu muita alueita enemmän suurempia yhteisvaikutuksia maakuntakaavoissa osoitetuista tuulivoimaloiden alueista mutta myös vireillä olevista tuulivoimahankkeista. Yhteisvaikutuksia muodostuu erityisesti Natura-alueisiin, ekologiseen verkostoon, maakotkaan ja metsäpeuraan sekä ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Energia- ja ilmastovaihe maakuntakaavan ehdotusvaiheissa tehdyillä tuulivoimaloiden alueiden rajausmuutoksilla ja tuulivoimaloiden alueiden poistamisilla on voitu vähentää näille alueille muodostuvia haitallisia vaikutuksia.

Konnunsuon tuulivoimahankkeen YVA-menettelyssä yhteisvaikutuksia on arvioitu kattavasti. YVA-selostuksen mukaan merkittävimmät yhteisvaikutukset kohdistuvat maisemaan, maakotkaan, metsäpeuraan, suteen ja ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Kaavaehdotusvaiheessa on kiinnitettävä erityistä huomiota yhteisvaikutusten arviointiin ja varmistuttava, ettei suuria haitallisia yhteisvaikutuksia muodostu. Haitallisten vaikutusten lieventämisestä on jokaisella hankkeella vastuu, mikä edellyttää yhteistyötä hanketoimijoiden kesken.

14. Pohjois-Pohjanmaan Pelastuslaitos

Pelastusviranomainen on tutustunut asiakirjoihin ja pyytää huomioimaan hankkeen YVA-ohjelmasta annetun lausunnon (Jokilaaksojen pelastuslaitos 13.10.2022) lisäksi liitteenä olevan Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitoksen ohjeen tuulivoimapuiston suunnitteluun ja rakentamiseen.

27.6.2025

Pelastuslaitos antaa tarkemmat tuulivoimaloiden riskienhallintaan ja operatiivisiin toimintaedellytyksiin liittyvät lausunnot pyynnöstä rakennuslupavaiheessa.

15. Pohjois-Savon ELY-keskus

Pohjois-Savon ELY-keskus lausuu hankkeesta siltä osin, kuin se sijoittuu Pohjois-Savon maakunnan puolelle.

Maankäyttö ja yhdyskuntarakenne

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040, 2. vaihe määrättiin 24.2.2025 tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman. Voimaan tulosta kuulutettiin 26.2.2025. Tämän myötä Pohjois-Savon alueella on voimassa kolme maakuntakaavaa. Arviointiselostuksessa kuvataan näin ollen jo vanhentunutta maakuntakaavatilannetta. Pohjois-Savon päivittynyt maakuntakaavatilanne on syytä ottaa huomioon YVA-menettelyn kanssa rinnakkain etenevässä osayleiskaavatyössä.

Pohjois-Savon voimassa olevissa maakuntakaavoissa Kiuruveden ja Vieremän puolelle sijoittuvien sähkönsiirtoreittien (SVE1 & SVE3) varrelle on osoitettu tuulivoimapotentialin alueen merkintä (tv-1 800, Lapinsalo), luonnonsuojelualue (SL), maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (my), luonnon ydinalue, sähkönsiirtolinja (110 kV) ja sähkönsiirtolinjan yhteystarve (400 kV+110 kV), seututie (st) sekä tieluokan muutosta osoittava merkintä (kt->vt). Sähkönsiirtoreittien läheisyyteen on osoitettu Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen osoittava merkintä. Lisäksi sähkönsiirtoreittien eteläiset osat sijoittuvat sotilasilmailun tilapäisten lentopaikkojen suojavyöhykkeelle (sv-6).

Sähkönsiirtoreitti SVE1 on linjattu maakuntakaavassa osoitetun sähkönsiirtolinjan yhteystarpeen mukaisesti luonnonsuojelualueeksi (SL, Saarisuo-Hetteen metsä) osoitetun aluevarauksen läpi. SL-merkintä osoittaa käytännössä soidensuojelun täydennysehdotuksen kohteen Saarisuo sekä yksityismaiden luonnonsuojelualueen Hetteen metsä. Sähkönsiirron jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää huomiota maakuntakaavan SL-merkintään liitettyyn suunnittelumääräykseen: "Suojeltaviksi tarkoitetuilla alueilla ei tule tehdä suojeluarvoja heikentäviä toimenpiteitä." Lisäksi tulee kiinnittää huomiota sähkönsiirtolinjan yhteystarpeen merkintään liitettyyn suunnittelumääräykseen: "Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on selvittävä alueiden käytön kannalta tarkoituksenmukaisimmat ja ympäristön kannalta vähiten haitalliset vaihtoehdot." Suunnittelumääräyksessä esitetyn huomioimista voidaan pitää erityisen tärkeänä esimerkiksi alueilla, joille sijoittuu merkittäviä luontoarvoja, kuten mainittu SL-alue. Sähkönsiirron vaikutuksia alueen osalta on arvioitu muun muassa arviointiselostuksen sivulla 393.

Sähkönsiirtoreittien Pohjois-Savon puolelle sijoittuvat osuudet eivät sijoitu voimassa olevien kuntakaavojen alueille. Sähkönsiirtoreitin SVE3 Pohjois-Savon puolelle sijoittuvasta osuudesta pieni osa jää viereillä olevan Lapinsalon tuulivoimapuiston osayleiskaavan alueelle ja sähkönsiirtoreitin SVE1 läntiset osat jäävät samaisen tuulivoimaosayleiskaavan alueelle. Sähkönsiirtovaihtoehtoja suunnitellaan yhteistyössä lähialueen kolmen tuulivoimahankkeen (Konnunsuo, Pilpankangas, Lapinsalo) kanssa. Näin ollen sähkönsiirron suunnitelmat tullaan yhteensovittamaan myös Lapinsalon osayleiskaavaratkaisun kanssa.

Luonnonsuojelu

27.6.2025

Voimajohtoreiteiltä ei luontoselvityksissä tavattu huomionarvoista kasvilajistoa, jolloin vaikutuksia huomionarvoiseen kasvilajistoon ei ole arvioitu muodostuvan. Vaikutukset tavanomaiseen kasvillisuuteen muodostuvat metsien pirstoutumisesta metsätalouden aiheuttaman muutoksen lisänä. Reunavaikutteisuus sähkönsiirtoreiteillä lisääntyy ja jokien rantametsät pirstoutuvat. Vaikutukset tavanomaiseen kasvillisuuteen ovat molemmissa voimajohtovaihtoehdoissa arvioitu vähäisiksi. Vaikutus arvokkaisiin luontokohteisiin on arvioitu kohtalaiseksi voimajohtoreitin SVE1 osalta. Voimajohtoreitin SVE3 osalta vaikutus arvokkaisiin luontokohteisiin on arvioitu vähäiseksi.

Arvioinnissa on todettu, että sähkönsiirtoreitti SVE1 sijoittuu Saarisuon soidensuojelun täydennysohjelman kohteelle noin 900 m matkan nykyisen voimajohdon viereen. Vaikutus kohteelle on arvioitu vähäiseksi. Pohjois-Savon ELY-keskus huomauttaa, että voimajohtoreitti SVE1 sijoittuu nykyisellään Saarisuon yksityismaiden luonnonsuojelualueen (YSA266017) reunaan. Suojelualueen rauhoitusmääräyksissä kielletään muun muassa turpeen nostaminen sekä kaikenlainen muu maa- ja kallioperän vahingoittaminen ja sen aineiden ottaminen.

Rauhoitusmääräyksissä on sallittu suojelualueen läpikulkevan voimalinjan ja sen reunavyöhykkeen hoito- ja ylläpitotoimenpiteet sekä yksittäisten voimalinjaa haittaavien puiden poisto reunavyöhykkeeltä tarvittaessa.

Saarisuon luonnonsuojelualueen eteläpuolinen suoalue on Metsähallituksen hallinnassa ja määritelty valtakunnallisesti arvokkaaksi. Ennen Saarisuolle rakentamista tulee selvittää luvan tarve Saarisuon luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksistä poikkeamiselle. Poikkeamispäätöksen antaa Pohjois-Savon ELY-keskus.

Suunniteltujen voimajohtovaihtoehtojen vaikutukset alueen pesimälinnustoon on arvioitu hankealueen ulkopuolisilta osilta kokonaisuutena vähäisiksi, eikä niillä ole katsottu olevan vähäistä suurempaa merkitystä suhteessa itse tuulivoimahankkeessa arvioituihin vaikutuksiin. Koska alueen kautta tapahtuvan linnuston muutto on arvioitu vaisuksi, levähtävistä lajeista suurin osa ei ole erityisen törmäysherkkiä ja vain pieni osa voimajohtoreitistä sijoittuu riskialttiille alueelle, voimajohtoreittien vaikutukset muuttolinnustoon on arvioitu vaihtoehdon SVE3 osalta vähäiseksi ja reitin SVE1 osalta kohtalaisiksi. Suunniteltu reitti SVE1 ylittää entisellä turvetuotantoalueella sijaitsevia linnustollisesti arvokkaita kosteikkoja, jotka olisi hyvä säilyttää alueella. Kosteikot myös houkuttelevat muuttolinnustoa alueelle, mikä nostaa törmäysriskiä. Sähkönsiirtoreittien osalta lieventämistoimenä on nostettu SVE1-linjauksen muutosta entisen turvetuotantokentän kosteikkoalueella. ELY-keskus katsoo, että linnustoon kohdistuvia vaikutuksia tulee pyrkiä välttämään hankesuunnittelussa. Lisäksi avosualueiden, kuten esimerkiksi linnustollisesti arvokkaan Saarisuon osalla huomiopallojen tai vastaavien käyttö törmäysriskin vähentämiseksi on tärkeää. Rakentamistoimet on lisäksi ajoitettava pesimäkauden ulkopuolelle.

Sähkönsiirtoreitit lisäävät metsäalueiden pirstoutumista. Kokonaisuudessaan sähkönsiirtoreitillä SVE1 arvioidaan olevan korkeintaan vähäisen kielteisiä vaikutuksia nykyisten ekologisten yhteyksien säilymiseen. Vaikutukset muodostuvat nykyisten yhteyksien vähäisestä pirstoutumisesta, jolla on katsottu olevan kielteistä merkitystä lähinnä pienille tavanomaisille eläinlajeille nykytilanteessa. Sähkönsiirtoreitti SVE3 ylittäisi Kurkipuron, jonka varrelta noin 100 metrin päästä Ouluntien toiselta puolelta tunnistettiin liito-oravan levähdyspaikka ja todennäköisesti melko yhtenäisenä pysynyt suojametsävyöhyke toimii liito-oravien kulkuyhteytenä. Reitin vaikutukset liito-oravalle on arvioitu kohtalaisen kielteiseksi.

27.6.2025

Alueelta, josta voimajohto ylittäisi Kurkipuron, ei tehty havaintoja. Pohjois-Savon ELY-keskus katsoo, että reittivaihtoehto SVE3 heikentää liito-oravan kulkuyhteysmahdollisuuksia Ouluntien itäpuoleisille metsäalueille ja päinvastoin. Hankesuunnittelussa on pyrittävä lieventämään kulkuyhteyden heikentymisestä aiheutuvia vaikutuksia esimerkiksi hyppypylväillä. Kiviahon suunnitellun sähköaseman länsipuolella Ruuvalanperällä on liito-oravahavainto olemassa olevan voimajohtolinjan pohjoispuolella.

Alueen liito-oravatilanne tulee selvittää, mikäli olemassa olevaa voimajohtokäytävää on tarpeen leven-tää pohjoispuolelle. Mikäli voimajohtoreitiltä tehdään jatkossa uudempia havaintoja liito-oravasta ennen rakentamista, on havainnot huomioitava ja tarvittaessa pyydettävä Pohjois-Savon ELY-keskuksen kan-nanotto lajisuojelun poikkeamistarpeesta.

Eläimistöön kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu pääosin kattavasti. Saukon osalta Rikkajoki todetaan potentiaalisena elinympäristönä, vaikkakaan havaintoja joesta ei ole tehty. Rikkajoki on tarpeen huomi-oida erityisesti voimajohtoreittien rakentamisvaiheessa pylvässijoittelulla sekä veden rakentamisaikai-sen samentumisen ehkäisemisellä.

Sähkönsiirtoreitin SVE3 vaikutuksia Saarisuo-Kurkisuon Natura-alueeseen on arvioitu erillisessä Na-tura-arvioinnissa, johon Pohjois-Savon ELY-keskus lausuu aikanaan. Lausunnossa esille tulevat asiat on otettava huomioon hankkeen jatkovaiheissa.

Ilmastovaikutukset

Kokonaisilmastovaikutuksia arvioitaessa on huomioitava, että vaihtoehdossa SVE 1 sähkönsiirto toteu-tettaisiin yhteisenä Pilpankankaan ja Lapinsalon hankkeiden kanssa. Yhteinen siirtovaihtoehto voi tuoda yhteishyötyjä myös ilmaston kannalta, vaikka Konnunsuon hankkeen kannalta haitalliset ilmas-tovaikutukset olisivat arvioinnin mukaan suurempia vaihtoehtoon SVE 3 verrattuna, jossa siirtoreitti pal-velee vain Konnunsuon hanketta.

Sähkönsiirron vaihtoehdot on määritelty ilmastovaikutuksiltaan neutraaleiksi Imperia-asteikolla. ELY-keskus huomauttaa, että sähkönsiirto aiheuttaa kuitenkin kohtalaisia paikallisia ja alueellisia vaikutuk-sia, metsien hiilinielujen ja -varastojen menetyksen myötä. Lisäksi arviointiin sisältyy epävarmuuksia, jotka on tuotu hyvin esille selostuksessa. Epävarmuuksia lisäävät erityisesti maaperähiilitarkastelun puuttuminen ja hiilivarastolaskennassa tehdyt oletukset.

Pohjois-Savon ELY-keskus pitää tehtyjä arvioita oikeansuuntaisina. Ilmastomuutokseen sopeutumi-nen ja haitallisten vaikutusten lieventämistoimet on huomioitu selostuksessa melko hyvin. Lieventämis-toimia on kuvattu yleisellä tasolla eikä niiden toteutuskelpoisuutta tai aikataulua ole kuvattu tarkemmin. Lieventämistoimien toteutukseen ja vaikuttavuuteen tulee kiinnittää huomioita jatkosuunnittelussa.

Hankkeiden yhteisvaikutukset

Pohjois-Savon ELY-keskus toteaa, että hankealueen ympäristössä eri kunnissa ja maakunnissa on useita eri tuulivoimahankkeita suunnitteilla, rakenteilla tai toiminnassa. Lukuisten samalle alueelle kes-kittyvien hankkeiden yhteisvaikutukset ovat yksittäistä hanketta laajempia ja merkittävämpiä. Arviointi-selostuksen kappaleessa 21 on käsitelty yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa. ELY-keskus pitää yhteisvaikutusten arviointia kattavana ja asianmukaisesti laadittuna.

27.6.2025

16. Suomen Erillisverkot Oy

Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan

17. Suomen luonnonsuojeluliitto – Pohjois-Pohjanmaan piiri

Hankealue sijoittuu TUULI-hankeessa määritellylle ekologiselle yhteydelle 8) Pyhäjärvi - Syöte

Yhteys on koko maakunnan alueelle etelä-pohjoissuuntaisesti sijoittuva ja se saa alkunsa Keski-Suomen maakunnan rajalta päättyen Syötteen kautta Lapin maakunnan rajalle. Eteläosassaan se sijoittuu Pyhäjärven itäpuolelle ja yhdistää toisiinsa maakunnan itäreunan laajat ja yhtenäiset metsäalueet, Kansannevan-Kurkinevan-Muurainsuon soidensuojelualueen sekä Natura-alueet Törmäsenrimpi – Kolkannevan, Rumala - Kuvaja – Oudonrimmet, Tolkansuon, Säippäsuo – Kivisuon, Olvassuon, Ohtosensuon ja Syötteen.

Hankkeen toteutuksessa tulee varmistaa, ettei ekologinen yhteys millään tavalla vaarannu, ja ettei esimerkiksi metsäpeurojen vaellusreittiä heikennetä.

Linnustoarvot

YVA-selostuksessa on johtopäätös, että kosteikot kuivuvat tai kuivataan joka tapauksessa, jolloin linnustoarvot häviävät ja voimaloista ei ole enää haittaa. Siten molemmat vaihtoehdot VE1 ja VE2 ovat toteuttamiskelpoisia. Ei ole syytä olettaa, että kosteikoiden (vaikkeivät luonnontilaisia olekaan) tulevaisuus on niiden kuivattaminen, vaan päinvastoin varmistaa niiden linnustoarvojen säilyminen.

Kosteikkolinnusto on erityisen uhanalaista ja tarvitsee suojelua. EU:n ennallistamisasetuksen toimeenpanoa ei ole huomioitu hankkeen YVA:ssa ollenkaan. Asetus nimenomaan ohjaa Suomea ennallistamaan kosteikoita, johon Konnunsuon kosteikotkin sopivat oikein hyvin. Kumpikaan vaihtoehdoista VE1 tai VE2 eivät siten ole toteuttamiskelpoisia siltä osin kuin voimalat ovat linnustoselvityksessä tärkeäksi rajatulla linnustoalueella. Kuten linnustoselvityskin toteaa, alueen kosteikot täyttäsivät nykyisellään maakunnallisesti arvokkaan lintualueen (MAALI-alue) kriteerit, jolle kuuluisi automaattisesti rajata reilu suojavyöhyke voimaloihin. YVA-selostus vähättelee tältä osin vaikutuksia pesimälinnustoon ja tämä asia tulee korjata viimeistään osayleiskaavan suunnittelussa.

Suoluontoarvot ja voimaloiden sijoittelu

Koska seutumme suoluonnosta on valtaosa ojitettu joko turpeenkaivuun tai metsätalouden takia, korostamme, että vesitaloutensa ja luontoatorvonsa pääosin säilyttäneitä suokohteita sekä niiden välisiä ekologisia yhteyksiä tulisi vaalia erityisen tarkasti. Sama koskee turvetuotannosta poistuneille alueille muodostuneita kosteikkoja, joille on muodostunut merkittävästi luontoarvoja, vaikkeivät ne alkuperäistä luonnontilaa vastaisikaan. Kosteikkoluontoarvojen heikentämisen sijaan hankevastaavan olisi syytä kompensoida aiheuttamaansa luotohaittaa myös vastaavilla biotoopeilla mahdollisimman lähellä hankealuetta.

Mielestämme hankkeen VE1 ja VE2 eivät kumpikaan ole toteuttamiskelpoisia tällä voimalasijoittelulla.

27.6.2025

18. Säteilyturvakeskus

Säteilyturvakeskuksella ei ole lausuttavaa Pyhännän Konnunsuon tuulivoimahankkeen YVA-selostukseen.

19. Telia

Telialla on huomautettavaa Pyhännän Konnunsuon tuulivoimahankkeesta. Hankealueen läpi kulkee Telian radiolinkki oheisen liitekartan mukaisesti.

Pyydämme toimittamaan lähimmäs linkkijännettä suunniteltujen tuulivoimaloiden sijaintikoordinaatit Telialle, jotta radiolinkin ja voimaloiden todellinen etäisyys toisistaan voidaan vahvistaa ja tarvittaessa selvittää radiolinkin korvausvaihtoehdot ja arvioida korvauskustannukset. Kunkin tuulivoimalan lavan ja radiolinkin välinen etäisyys tulee olla aina vähintään n.100 metriä.

Telia edellyttää, että radiolinkin korvaamiseen liittyvät kustannukset hyvitetään Telialle tuulivoimahankkeen toimesta mikäli tuulivoimala katkaisee radiolinkin. Muussa tapauksessa linkkijänteen kohdalle suunnitellut tuulivoimalat on sijoitettava toisin tai jätettävä rakentamatta.

Tämän jälkeen toimitettu koordinaatit ja todettu seuraavaa:

Lähin voimala näyttää koordinaattien mukaan olevan 220m päässä linkkijänteestä joten tämä on ok eikä aiheuta meidän puolesta enempää toimenpiteitä.

20. Vieremän kunta

YVA-selostus on laadittu kattavasti. Vieremän kunnalla ei ole huomautettavaa YVA-selostukseen.

Mielipide 1

Tuo siirtolinjojen rakentamisen vaihtoehdot ja suuruus ovat merkittävät, toteutettiin ne millä vaihtoehdolla tahansa.

Olen ihmetellyt, että miksi hankkeeseen ei ole yhdistetty aurinkovoimalaa Konnunsuon entiselle turvetuotantoalueelle, jolloin sähkön tuotanto kasvaisi, eikä kyseiselle tuotannolle tarvitse rakentaa erikseen siirtolinjaa. Varsinkin jos muut hankkeet ympärillä kaatuvat.

Samoin ihmettelen, eikö Metsähallitus hankevastaavana voisi kompensoida haittoja mm. metsästysseuroille, poistamalla vuokran siltä ajalta kun voimalat ovat tuotannossa. Olisi selkeä tapa arvostaa myös tätä toimintaa.

Mielipide 2

Konnunsuon tuulivoimahanke tuhoaa yhdessä kaikkien muiden ympärille suunniteltujen tuulivoimala-alueiden kanssa monta kylää niin pohjois-pohjanmaan kuin pohjois-savonkin puolella.

27.6.2025

Ahokylä on maakunnallisesti merkittävä maisema-alue, joka on jäämässä täysin myllyjen armoille. Lähellä on Natura-alueita, tärkeitä pohjavesi-alueita mm. Pitkänkankaan vedenottamo on rakenteilla juuri-kin Konnunsuon lähelle.

Maakotkan pesä löytyy lähistöltä. Peurojen kesälaidun alueet on Konnunsuon alueella. Ja varsinkin peura, tuo kerran jo sukupuuttoon Suomessa tapettu, pitäisi saada todellakin olla rauhassa omilla elin-alueillaan. Susien reviirit on Konnunsuon alueella. Suojeltuja eläimiä, joiden elämään ihminen ei saisi näin isosti vaikuttaa.

Iso-Lamujärvi tulee menettämään Konnunsuon takia täysin virkistysarvonsa. Loma-asuntojen hinnat tulee romahtamaan, eikä kukaan niitä enää edes tahdo. Vaikka voimalat jää suhteellisen kauas, isolla järven selällä voimalat vaikuttaa voimakkaasti niin maisemallisesti kuin äänenkin puolesta, joka kyllä kantaa hyvin järveä pitkin. Näillä kyllä asuvat ihmiset on jo suunnitelmien alusta asti olleet todella stressaantuneita. Viimeksi tuli julkisuuteen tieto, ettei pankki suostu edes arvioimaan kiinteistöä joka on monen eri tuulivoimala hankkeen välissä, mm. Konnunsuon.

Täällä ei kiinteistöjen arvo ole muutenkaan iso, mutta yhtä lailla näiden kunnossapitoon ja korjaukseen menee rahaa kuin muuallakin ja lopputulos on nolla.

Näille peräkyllille muutetaan alunperinkin rauhan ja hiljaisuuden perässä, ei teollisuusalueiden.

Mielipide 3

Omistamme maa-alueen hankkeen sisällä [REDACTED]. Maillemme on rakennettu virkistys/harrastus/metsästyskäyttöön kota, lato ja wc. Olemme kehittäneet aluetamme koko ajan mm. parantamalla maillamme olevaa kosteikkoaluetta, tehneet metsänhoidollisia töitä sekä tehneet kodasta yöpymiskelpoisen. Tämä kaikki on tehty omalla rahalla, eikä tähän ole haettu avustuksia.

Alueelta katsottuna pohjoiseen ja lounaaseen sijaitsee alle 2 km päässä kaksi kosteikkoaluetta. Lisäksi 2024/2025 näiden kosteikoiden väliin on rakennettu uusi vesistöalue, jota ei ole otettu selvityksessä aiemmin huomioon. Tämä lisää merkittävästi linnustolle/eläimille aiheutuvaa hyötyä.

Konnunsuolle tehdyssä linnustoselvityksessä on todettu mm. seuraavaa:

Selvityksessä löydettiin Konnunsuolta pesivänä 11 uhanalaista ja 14 silmälläpidettävää lajia, mikä on sisämaan olosuhteissa poikkeuksellisen merkittävä määrä. Pesimälajeista kaksi on äärimmäisen uhanalaisia. Uhanalaisten lajien esiintymisestä tekee merkittävän myös se, että monien lajien parimäärät tai pesimätiheydet ovat varsin korkeita.

Konnunsuolta täydentävässä linnustoselvityksessä löydettyjä parimääriä verrataan Pohjois-Pohjanmaan maakunnallisesti tärkeiden lintualueiden kriteerien raja-arvoihin, voidaan todeta niiden ylittävän 9 lajin osalta (PPLY 2024). Nämä lajit ovat laulujoutsen, haapana, tavi, sinisorsa, jouhisorsa, telkkä, kalalokki, ruokokerttunen ja pajusirkku. Lintualueita on nimetty maakunnallisesti tärkeäksi, jos kriteeri on ylittynyt kolmen lajin kohdalla. Konnunsuon voidaan siten katsoa selvästi ylittävän maakunnallisesti arvokkaan lintualueen kriteerit. Lisäksi on syytä huomioda, että MAALI-alueiden kriteerit on laadittu 2000-luvunalun lintukantojen perusteella, jolloin monet nykyään uhanalaiset vesilintulajit olivat selvästi

27.6.2025

runsaampia. Näiden kriteerien ylittyminen edelleen vuoden 2024 laskennoissa kertoo Konnunsuolla olevan mahdollisesti jopa harvinaisen arvokas pesimälinnusto.

Konnunsuon pellot ja kosteikot ovat paikallisesti merkittävä muuttolintujen kerääntymisalueita.

MAALI-alueiden kriteereiden täyttymisen perusteella Konnunsuo olisi maakunnallisesti arvokkaiden lintualueiden parhaimmistoa.

Erityisen tärkeälle lintualueelle ei tule sijoittaa tuulivoimaloita eikä ilmajohtoja. Luontoselvitys-oppaassa (Mäkelä & Salo 2023) ei ole selvää ohjetta tuulivoimaloiden suojaetäisyydestä tällaiselle kohteelle. Asiaa on kuitenkin tutkittu ja siitä on linjattu Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavaa laadittaessa. Sopiva suojaetäisyys linnustolle erityisen tärkeältä kohteelta tuulivoimaloille on maakuntakaavan sijainnin ohjausmallin raportin mukainen 1000 metriä. Tällä vältetään tuulivoimaloiden häiriövaikutus, joka voi karkottaa levähtäviä lintuja laskeutumasta alueelle ja voi estää uhanalaisia pesimälintuja asettumasta niille muutoin soveltuvalla pesimäalueella. Myös hanhien lähtömuuton reitti tulee pitää vapaana tuulivoimaloista ja sinne mahdollisesti sijoitettaviin ilmajohtoihin tulee asentaa lintupallot lintutörmäysten välttämiseksi.

Selvityksessä on merkitty erilliseen karttaan linnustolle erityisen tärkeä kohde/alue.

Luonnonvarakeskuksen (Luke) kansainvälisen koostejulkaisun mukaan monet lintu- ja nisäkäryhmät väistävät tuulivoimaa. Yksilöiden siirtyminen osittain tai kokonaan voimaloiden alueelta voi pienentää populaatiokokoa, mistä on haitallisia seurauksia erityisesti harvinaisille ja uhanalaisiin lajeille. Tutkituissa tapauksissa tuulivoimaloiden alueelta kauemmaksi siirtyi 63 % linnuista, 72 % lepakoista ja 67 % maanisäkkäistä.

Myöskin viimeisimmän Luken selvityksen mukaan alueella on susireviiri.

Talkootyötunteja on kosteikon rakentamisessa käytetty tuhansia / useiden miestyövuosien verran. Alueella on harvennettu puustoa, laajennettu vesialueita, rakennettu kota, lato ja WC. Kaikki tämä on tehty omakustanteisesti, mitään tukia tähän emme ole saaneet. Linnuston ja lintulajien määrä on ollut runsas ja alueen parannustöiden myötä lisääntynyt entisestäänkin.

Kosteikon virkistyskäyttöaste on ollut korkea. Käyttäjinä ovat pääasiassa olleet kolmen perheen jäsenet ”vauvasta vaariin”, yli 30 henkilöä. Alueen kodassa on yövytty useasti. Ajoittain alueella oleskellaankin ympärivuorokautisesti. Ainoastaan lintujen pesimäkausi loppukeväästä ja alkukesästä on rauhoitettu, muina aikoina kosteikolla liikutaan kävellen, hiihtäen tai lumikenkäillen. Kosteikko on tarjonnut elämyksiä niin metsästyksen, marjastuksen kuin muun yhdessäolonkin tiimoilta.

Pelkona on, että lähimmän tuulivoimalan myötä linnusto vähenee ja alueen kunnostukseen käytetyt varat ja työtunnit valuvat hukkaan.

Lähin suunniteltu tuulimylly (nro. ■■■) sijaitsee n.750 m päässä mailtamme. Tämä mylly jo pelkästään haittaa alueemme käyttötarkoitusta mm. melun, välkkeen, näkymän muodossa. Emme pysty esim. yöpymään kodallamme. Katsomme yhdenvertaisuuden periaatteelle, että lähimmät myllyt tulee vähintään sijoittaa samoilla etäisyyksillä kuin Ahokylän metsästysseuran metsästysmajallakin on tehty.

27.6.2025

Kokonaisuudessaan katsomme, ettei myllyjä tulisi sijoittaa linnustolle/eläimille erityisen tärkeälle alueelle ja suojaetäisyyden pitäisi olla riittävä.

Mikäli tuulivoimapuisto toteutuu kuitenkin jossakin muodossa, katsomme olevamme oikeutettuja korvauksiin hanketta toteuttavilta yhtiöiltä sekä Pyhännän kunnalta.

Tuulivoimahanke toteutuessaan laskee omistamamme loma-asunnon arvoa. Samoin näkymä Iso-Lamujärvellä tulee merkittävästi haittaamaan virkistyskäyttöä.

Mielipide 4

Olemme jyrkästi Konnunsuon tuulivoimahanketta vastaan. Iso-Lamujärvi on Pyhännän kunnan ainoa selkeästi muodostunut loma-asutusalue. Hanke aiheuttaisi merkittäviä ja monin tavoin kestäättömiä haittoja järven koillispuolella sijaitsevalle vapaa-ajan asumisalueelle, jossa vapaa-ajan asuntonne sijaitsee. YVA-selostus ei arvioi vaikutuksia riittävän perusteellisesti, vaan vähättelee useita vakavia huolenaiheita.

Valosaaste pimeällä

Tuulivoimaloiden valot aiheuttavat merkittävää häiriötä erityisesti pimeään aikaan. Tämä valosaaste vaikuttaa suoraan loma-asukkaiden kokemaan luonnonrauhaan, jota he ovat alueelle hakeutuneet tavoittelemaan. Yötaivaan pimeyden menettäminen heikentää olennaisesti alueen viihtyisyyttä ja virkistysarvoa.

Maisemahaitta päivällä

Voimaloiden mittasuhteet ja näkyvyys järven yli tekevät niistä hallitsevia maisemaelementtejä päiväaikaan. Tämä muuttaa alueen luonnetta peruuttamattomasti. Maisemahaittaa ei ole arvioitu tarpeeksi siltä kannalta, miltä se näyttää järven rannalla oleskelevalle tai mökillään olevalle ihmiselle.

Melun leviäminen järven yli

YVA-selostuksessa ei ole esitetty, onko järven vaikutusta melun leviämiseen tutkittu riittävän tarkasti. On yleisesti tunnettua, että vesistöt voivat voimistaa ja kuljettaa ääntä kauemmas kuin kuivalla maalla. Tämä tarkoittaa, että melu voi kantautua vapaa-ajan asutukselle huomattavasti arvioitua laajemmalta alueelta.

Rakentamisen aikainen kuormitus järvelle

Yksi vakava puute selostuksessa on rakentamisen aikaisten vaikutusten arviointi järveen. Tieverkoston rakentaminen, maansiirrot ja mahdolliset ojitukset voivat johtaa kiintoaineksen, ravinteiden ja muiden epäpuhtauksien kulkeutumiseen järveen. Tämä aiheuttaa vesistön rehevöitymistä, samentumista ja heikentää sekä kalaston että muun eliöstön elinolosuhteita. Näiden vaikutusten ehkäisymet ovat epäselviä tai puutteellisia selostuksessa.

Kiinteistöjen arvon aleneminen

27.6.2025

Tuulivoimaloiden läheisyys vaikuttaa negatiivisesti vapaa-ajan kiinteistöjen arvoon. Kukaan ei halua investoida mökkialueeseen, jossa näkymät ja rauha on menetetty, melu kuuluu pitkälle ja rakennustyöt ovat jo saattaneet heikentää ympäristön laatua pysyvästi. Tämä on kohtuutonta niille omistajille, jotka ovat panostaneet omaisuuteensa ja etsineet alueelta rauhaa ja puhdasta luontoa.

Yksityisen omaisuuden suoja

Tuulivoimahankkeella on merkittävä vaikutus vapaa-ajan kiinteistöihin, joiden arvo ja käyttöarvo voivat alentua huomattavasti. Tällainen vaikutus voi muodostaa yksityisen omaisuuden suojan loukkauksen, mikäli vaikutuksia ei huomioida riittävästi päätöksenteossa tai niistä ei makseta korvausta.

Lisäksi maankäyttö- ja rakennuslain sekä ympäristönsuojelulain mukaan kansalaisten oikeudet ympäristöhäiriöiltä, kuten melulta, valosaasteelta ja maisemavaikutuksilta, tulee ottaa huomioon.

Korostamme, että vapaa-ajan asukkailla tulee olla aito mahdollisuus vaikuttaa hankkeeseen, eikä heidän omaisuuttaan tule asettaa kohtuuttomaan asemaan verrattuna hankkeesta hyötyviin tahoihin.

Ehdotus

Esitämme, että Konnunsuon tuulivoimahankkeesta luovutaan. Hankkeen toteuttaminen näin lähellä kunnan ainoaa vapaa-ajan asumisen aluetta on vastuuttoman lyhytnäköistä. Luonto, maisema, vesistö ja paikallisten oikeus viihtyisään ympäristöön vaarantuvat tavalla, jota ei voida hyväksyä.

Toissijainen vaihtoehto (jos hanketta ei peruta)

Jos hanke kuitenkin päätetään toteuttaa, vaadimme ehdottomasti, että tuulivoimaloihin asennetaan yö- ja päivävaloja ohjaava älyjärjestelmä, joka sytyttää valot vain silloin, kun alueella on lentoliikennettä. Näin voidaan minimoida valosaasteen vaikutus ympäröivään luontoon ja vapaa-ajan asumiseen.

Mielipide 5 – Liite: Kartta, jossa maakuntakaavaan merkitty virallinen tv-alue. Punaisella ruksitettu poistettavat voimalapaikat.

Kaikki maakuntakaavaan merkityn virallisen tv-alueen ulkopuolelle tai tv-alueen rajoille määritellyt tuulivoimaloiden paikat on poistettava.

Kaikkien tuulivoimaloiden on sijaittava tv-alueeksi merkityn alueen sisäpuolella.

Liitteenä kuva hankkeesta. Punaisella ruksitettu poistettavat voimalapaikat.

Alueella lentelevä meri/maakotka/t on huomioitava hanketoteutuksessa. Myös peurat, susireviiri, karhut ja muut metsäneläimet on suojattava elinpiirinsä tuhoamiselta. Lintukosteikkoja ei saa kuivattaa tahallisesti.

Iso-Lamujärven mökkiläisille on kaikille lähetettävä kysely ja tiedote hankkeesta.

Iso-Lamujärven maisemaa ja äänimaisemaa ei saa tuhota.

27.6.2025

Viitamäen maisema on säilytettävä.

Ahokylän kulttuurimaisema on suojeltava.

Heinäperä maisemansuojelukohteena on huomioitava huomattavasti pidemmällä etäisyydellä lähimmästä tuulivoimalasta.

Sopiva etäisyys on min. 12km kaikkiin yllä mainitsemiini kohteisiin.

Rauhaa ja hiljaisuutta ja luonnon kauneutta sekä luonnonelinoimaa edistäen edetkäämme ja elämää edistäkäämme. Kiitos.

Mielipide 6

Olemme jyrkästi Konnunsuon tuulivoimahanketta vastaan. Iso-Lamujärvi on Pyhännän kunnan ainoa selkeästi muodostunut loma-asutusalue. Hanke aiheuttaisi merkittäviä ja monin tavoin kestäättömiä haittoja järven koillispuolella sijaitsevalle vapaa-ajan asumisalueelle, jossa vapaa-ajan asuntomme sijaitsee. YVA-selostus ei arvioi vaikutuksia riittävän perusteellisesti, vaan vähättelee useita vakavia huolenaiheita.

Valosaaste pimeällä

Tuulivoimaloiden valot aiheuttavat merkittävää häiriötä erityisesti pimeään aikaan. Tämä valosaaste vaikuttaa suoraan loma-asukkaiden kokemaan luonnonrauhaan, jota he loma-asumiselta haluavat. Yötaivaan pimeyden menettäminen heikentää olennaisesti alueen viihtyisyyttä ja virkistysarvoa.

Maisemahaitta päivällä

Voimaloiden mittasuhteet ja näkyvyys järven yli tekevät niistä hallitsevia maisemaelementtejä päiväaikaan. Tämä muuttaa alueen luonnetta peruuttamattomasti. Maisemahaittoja ei ole arvioitu tarpeeksi siltä kannalta, miltä se näyttää mökillään järven rannalla asuvalle ja oleskelevalle ihmiselle.

Melun leviäminen järven yli

YVA-selostuksessa ei ole esitetty, onko järven vaikutusta melun leviämiseen tutkittu riittävän tarkasti. On yleisesti tunnettua, että vesistöt voivat voimistaa ja kuljettaa ääntä kauemmas kuin kuivalla maalla. Tämä tarkoittaa, että tuulivoimaloiden äänet voivat kantautua vapaa-ajan asutukselle huomattavasti arvioitua laajemmalla alueella.

Rakentamisen aikainen kuormitus järvelle

Yksi vakava puute selostuksessa on rakentamisen aikaisten vaikutusten arviointi järveen. Tieverkoston rakentaminen, maansiirrot ja mahdolliset ojitukset voivat johtaa kiintoaineksen, ravinteiden ja muiden epäpuhtauksien kulkeutumiseen järveen. Tämä aiheuttaa vesistön rehevöitymistä, samentumista ja heikentää sekä kalaston että muun eliöstön elinolosuhteita. Näiden vaikutusten ehkäisytoimet ovat epäselviä tai puutteellisia selostuksessa.

27.6.2025

Kiinteistöjen arvon aleneminen

Tuulivoimaloiden läheisyys vaikuttaa negatiivisesti vapaa-ajan kiinteistöjen arvoon. Kukaan ei halua investoida mökkialueeseen, jossa näkymät ja rauha on menetetty, äänet kuuluvat pitkälle ja rakennustyöt ovat jo saattaneet heikentää ympäristön laatua pysyvästi. Tämä on kohtuutonta niille omistajille, jotka ovat panostaneet omaisuuteensa ja etsineet alueelta rauhaa ja puhdasta luontoa.

Yksityisen omaisuuden suoja

Tuulivoimahankkeella on merkittävä vaikutus vapaa-ajan kiinteistöihin, joiden arvo ja käyttöarvo voivat alentua huomattavasti. Tällainen vaikutus voi muodostaa yksityisen omaisuuden suojan loukkauksen, mikäli vaikutuksia ei huomioida riittävästi päätöksenteossa tai niistä ei makseta korvausta.

Lisäksi maankäyttö- ja rakennuslain sekä ympäristönsuojelulain mukaan kansalaisten oikeudet ympäristöhäiriöiltä, kuten melulta, valosaasteelta ja maisemavaikutuksilta, tulee ottaa huomioon.

Korostamme, että vapaa-ajan asukkailla tulee olla aito mahdollisuus vaikuttaa hankkeeseen, eikä heidän omaisuuttaan tule asettaa kohtuuttomaan asemaan verrattuna hankkeesta hyötyviin tahoihin.

Ehdotus

Esitämme, että Konnunsuon tuulivoimahankkeesta luovutaan. Hankkeen toteuttaminen näin lähellä kunnan ainoaa vapaa-ajan asumisen aluetta on vastuuttoman lyhytnäköistä. Luonto, maisema, vesistö ja paikallisten oikeus viihtyänsä ympäristöön vaarantuvat tavalla, jota ei voida hyväksyä.

Toissijainen vaihtoehto (jos hanketta ei peruta)

Jos hanke kuitenkin päätetään toteuttaa, vaadimme ehdottomasti, että tuulivoimaloihin asennetaan yö- ja päivävaloja ohjaava älyjärjestelmä, joka sytyttää valot vain silloin, kun alueella on lentoliikennettä. Näin voidaan minimoida valosaasteen vaikutus ympäröivään luontoon ja vapaa-ajan asumiseen.

Mielipide 7 – Liitteet: 1) Ote Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- ja maankäytön suunnitelman ehdotuksesta, 2) Kohdekuvaus: MOR-Y07-049: Heinäperän kumpumoreenialue, 3) Sanomalehdestä kuva Heinäperän alueesta, 4) Valokuva Heinäperä Pihapelto.

Asia: Pyhännän Konnunsuon -alueelle on suunnitteilla tuulivoima-alue jonka vaikutukset ulottuvat suoraan myös Kiuruveden Lapinsalon Heinäperälle.

Luonto- ja ympäristövaikutusten lisäksi hankkeella olisi suora ja negatiivinen vaikutus myös alueen virkistyskäyttöön ja Heinäperän arvokkaaseen ja ainutlaatuihin maisemiin. Heinäperän "patakukkulat" ovat yleisesti tunnettuja ja geologien mukaan harvinaisuudessaan ainutlaatuisia maailmassa. Heinäperän maisema ja ympäristö sisältää erityisiä ympäristöarvoja, jotka tulee ottaa huomioon maankäyttöä suunniteltaessa.

Heinäperän alueesta on tehty Ympäristöministeriön selvitys 2007, joka on vahvistettu Pohjois-Savon maakuntakaavassa ja vahvistettu ympäristöministeriössä 2011. MY1 23.290 Heinäperä (153ha) alueen

27.6.2025

käytöstä ohjeistetaan virallisesti seuraavaa; ”Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee erityisesti ottaa huomioon alueen maisemalliset arvot ja harju-, moreeni tai kalliomuodostaman luonteenomaiset piirteet, ympäröivä vesi- ja kulttuurimaisema sekä pohjaveden suojele” Valtakunnallisesti arvokas moreenimuodostuma (YM Selvitys 2007)

Geologien lausunnon mukaan Heinäperän kukkulat ovat ainutlaatuisia myös maailmanlaajuudessa.

Patakukkuloiden ainutlaatuisuus ja niiden vaikutus maisemaan on helppo ymmärtää tutustumalla alueeseen paikanpäällä! Meille asukkaille patakukkulamaisema on pyhää maata ja allekirjoittaneelle kaiken luovuuden lähde.

Edellä esitetyn, maisemakuvan ja alueen virallisen statuksen perusteella suunniteltua tuulivoima-aluea tulee muuttaa siten, ettei tuulivoimaloista aiheuttuisi kohtuullista suurempaa maisema yms. haittaa Heinäperän asukkaille.

Heinäperän ainutlaatuiset maisemakukkulat huomioiden vaadin, että kaikki maakuntakaavaan merkityt virallisen tuulivoima-alueen ulkopuolelle ja rajoille suunnitellut tuulivoimaloiden paikat on poistettava.

Kohtuulliseen maisemahaittaan pääsemiseksi tarvitaan lisäksi metsän suojeluvoimaa näköesteeksi joka tarkoittaa osin maisemametsien osittaista suojelua sekä jättämistä metsätalouden harjoittamisen ulkopuolelle. Tästä asiasta toivon erillisiä neuvotteluja sekä myönteistä suhtautumista tuulivoimatoimijoiden kanssa.

Toteutuessaan tuulivoima-alue tuhoaisi Heinäperän maisema-arvojen lisäksi alueen asukkaiden ja kesälomalaisten virkistäytymis- ja luovuuden lähteet jollaisena se on toiminut laajamittaisesti tähänkin saakka. Itselleni, Lapinsalon Heinäperällä asuvana ja työssä käyvänä radioyrittäjänä kotikyläni Heinäperä, sen luonto ja ainutlaatuinen maisema sekä hiljaisuus edustaa isiemme ja esi-isiemme raivaamaa "Hiljaisuuden ja luovuuden lähde" jonka arvo ei ole rahalla mitattavissa.

Iso-Lamujärven osalta Konnunsuon tuulivoimahankkeen aiheuttamat maisema ja meluhaitat tulisivat olemaan täysin kohtuuttomia, jonka vuoksi myös Iso-Lamujärven läheisimpiä tuulivoimaloita on poistettava.

Pidätän oikeuden lähettää asiasta lisätietoja ja kuvia 15.5.2025 mennessä

Mielipide 8 – Liite: Karttakuva

Maatalouselinkeinomme on aloitettu vuonna 2005 ja Konnunsuon alueella vuonna 2014. Peltojen perustaminen Konnunsuon alueelle aloitettu 2003. Olemme viljelleet maata Konnunsuon alueella vuodesta 2013 lähtien. Viljelypinta-alaa olemme kasvattaneet alueella sitä mukaa kun sitä on turvetuotannosta vapautunut. Omistuksessamme oleva viljelypinta-ala Konnunsuolla tällä hetkellä n. 450 ha, elinkeinotoimintaa (maa- ja metsätalous) varten hankkimamme omistuksessa oleva maapinta-ala on konnunsuolla n. 699 ha.

Kuten edellä todettu Konnunsuon vanha turvetuotantoalue on siirtynyt seuraavaan maankäyttömuotoon eli pääosin viljelyyn. Kyseessä on elinkeinotoiminnan harjoittamiseen tarkoitettu maatalousalue ja

27.6.2025

maanomistajalle tulee olla edellytykset mm. ojien kunnossapitoon ja tehtävä nykyaikaiselle maataloudelle vaadittavat toimenpiteet — sekä purkaa, että tehdä uusia rakenteita. Alueella siis sijaitsee rakennettuja keinotekoisia ympäristöjä. Alueen rakenteet (mm. kosteikot) ovat väliaikaisiksi tarkoitettuja. Tarkoituksena on mm. ottaa kiinni peltojen kunnostuksen aikaisia kiintoaineshuuhtoutumia.

Tosiaan kaikki maatalousyrityksemme [REDACTED] hallinnassa olevat alueet Pyhännän konnunsuolla ovat vanhaa turvetuotantoaluetta ja hankittu maatalouskäyttöä varten sekä mahdolliset maataloustoimintaan huonosti soveltuvat alueet metsitykseen. Alueet olivat hankintahetkellä osa hyvinkin umpeen vesakoituneita, osa ruokohelpintuotannossa olevia peltolohkoja ja osa suoraan turvetuotannon jäljiltä. Kun aloitimme toiminnan Konnunsuolla alueen lajisto/linnusto oli todella vähäistä pajukoitumisen ja ruokohelpipeltojen/avoimen turvesuon osalta.

Alueillamme on parasta aikaa menossa ja jo toteutettu varsin mittavia peruskuivatushankkeita. Toisin sanottuna uudelleen ojituksia, vetokanavien syvennyksiä sekä salaojitushankkeita joissa maanpinnat uudelleen muotoillaan ja tehokkaan viljelyn tiellä olevat metsäpusikot poistetaan. Esimerkkinä mainittakoon tänä keväänä toteutettu vetokanavan syvennys jolla laskettiin alinta vedenpintaa veden pintaa n. 80 cm. Konnunsuolla on hyvät vedenlähdtöt joten soveltuvuus maatalouteen on erinomainen ja maa-perä todella vähäkivistä. Koska maanmuotoilu ja maiseman muokkaaminen tulevat aiheuttamaan helposti maa-aineksen ja ravinteiden huuhtoutumista/liikkeelle lähtöä alueelle on toimestamme rakennettu kaksi kosteikkoa joiden pääasiallinen tavoite on vähentää maatalouden vesistökuormaa. Toinen kosteikko on eteläpäässä Konnunsuota ja toinen pohjoispäässä. Myös niiden väliin on meillä rakenteilla kosteikko. Alueella on myös kaksi turvetuotannon vesienkäsittelyn aikaista, paksuturpeiselle suoalueelle kaivamalla rakennettua pintavalutuskenttää/kosteikkoa. Molemmat ovat jo poistuneet käytöstä, sähköliittymät lopetettu ja rakenteita purettu. Aika aikaansa kutakin. Omilla alueillamme ovat kosteimmat alueet ovat osin kaivamalla, osin patoamalla rakennettuja. Pohjoinen kosteikko valmistui n. 2020 ja eteläinen 2022. Toisin sanoen kaikki alueella olevat vesialueet ovat jälkikäteen rakennettuja -ei luontaisesti syntyneitä. Rakentamillamme kosteikoilla vedenpinta vaihtelee kausittain, kaikissa rakenteissa säätelypadot joilla vedenpintaa säädellään 3-10 cm väleillä tarpeen ja virtaaman mukaan vuodenaikasta riippuen.

Kosteikot on siis rakennettu kunkin alueella toimineen toimijan vesienkäsittelyä varten ympäristökuorman keventämiseksi. Alueemme keskiosiin kosteikko tulee juuri siksi koska pohjoiselle alueelle tehty salaojasuunnittelua ja keskialueen muotoilu on aloitettu syksyllä 2024 ja näin ollen kiintoaines huuhtouma on oleva kova. Turvetuotannon aikaiset kosteikot ovat jo osin umpeenkasvaneita pumppauksen loputtua. Myös omat kosteikkomme ovat jo muutamassa vuodessa keränneet silminnähden paljon ravinteita ja ottaneet kiintoainesta kiinni ja siten kyllä kasvavat umpeen hyvin nopeasti ilman ihmisen ruoppaamistoimintaa. Siten voikin olla varsin varteenotettava vaihtoehto purkaa padot ja kosteikkorakennelmat 3-5 vuoden kuluessa kun alueen uudelleen kuivatus ja muotoilu ovat valmiit eikä huuhtoumaa enää nykyisissä määrin tapahdu. Kuivatusvara kosteikkojenkin kohdilla mahdollistaa maataloustoiminnan varsin hyvin. Kosteikot on muuten perustettu viljelyssä olleille peruslohkoille ja ne myöhemmin voidaan palauttaa viljelykäyttöön. Maataloudelle kosteikkojen rakentaminen on ollut vapaaehtoista ja oma-aloitteista. Ne voidaan siis myös purkaa ja kuivattaa peltoalueeksi akuutin tarpeen loputtua

27.6.2025

Nyt tehdyt lintuhavainnot katoavat valtaosin 5-8 vuodessa ilman ihmisen toimintaa alueella kun alueet kasvavat umpeen ja pajuttuvat. Alueella pitkään toimineena olemme havainneet tällaisen kehityksen juuri turvetuotannon aikaisilla kosteikkorakennelmilla. Konnunsuon alue palvellut meillä tähän asti laidunalueena ja alueella ollut myös kahtena viime vuonna n. 100 ha kylvettyjä yksivuotisia riistapelloja. Molemmat lienevät olleen omiaan houkuttamaan lajistoa monipuolisesti. Riistapelloilla on saatu maanpintaa sidottua sekä nurmsettumaan avoimen turvetuotantokentän jäljiltä jolloin maanpinta kantaa paremmin raskaan muotoilukaluston. Vuonna 2026 riistapelloja ei tulla enää kylvämään. Alueen salaojitus ja kuivatushankkeet sekä lohkojen uudelleen muotoiluntarve johtuu pääosin todella paljon heikentyneestä laidunnuksen ja ylipäättään naudanhoidon tuotannon kannattavuudesta. Alueen peltolohkojen parantaminen ja vedenpinnan laskun myötä alueen peltolohkot ovat huomattavasti tehokkaammin viljeltävissä kasvinviljely tilana kuin nykyisessä olotilassaan laitumena. Salaojituksen ollessa kuivatusmuotona avo-ojapusikot ja tukkeutuneet ojat häviävät maisemasta eikä kosteikoita enää tarvita kun avo-ojista ei maa-ainesta huuhtoudu tai karja tarvitse juomapaikkoja.

Arviointiselostuksen liitteessä 14 (Konnunsuon täydentävä linnustoselvitys) virheellisesti korostuvat entiset turvetuotantoalueet. Sillä alueet ovat siirtyneet seuraavaan maankäyttömuotoon eli pääosin maatalouden viljelyyn jo vuonna 2017. Arosuohaukka tavattiin lentämässä peltujen yli. Raportissa todetaan, että alueella voi olla arosuohaukalle sopivaa pesimäympäristöä, mutta raportin mukaan arosuohaukka ei ole pesinyt alueella. Elinkeinokäytössämme olevaa maatalousmaatamme ei ole nimetty SPA-, MAALI- eikä FINIBA- alueeksi. Linnut eivät ole paikkasidonnaisia alueella, jossa ympäristökin muuttuu jatkuvasti. Sen olemme itsekin todenneet. Maatalouden käyttöön rakennetut väliaikaiset rakenteet, kuten kosteikot, ja niiden seurauksena hetkellisesti kasvaneet lajimäärät eivät voi olla esteenä muulle maankäytölle alueella. Tuulivoima tukee myös maatalouselinkeinon pysymistä alueella mm. paremman tiestön tuoman saavutettavuuden ansiosta sekä tarjoamalla mahdollisuuksia työllistää maatalouden kausityöntekijöitä myös ympärivuotisesti mm. tiestön talvikunnossapitoon.

Konnunsuon alueet ovat jo käyttöönotettuja (turvetuotannosta maatalouteen) eivätkä missään määrin luonnontilaisia. Näemme hyvänä asiana sen, että tuulivoimaloita ollaan hankkeessa rakentamassa rakennettuun ympäristöön. Tuulivoima sopii Konnunsuon viljelyille alueille, jossa harjoitamme tuotannollista maataloustoimintaa. Meillä on suunnitelmissa myös laajentaa maataloustoimintaa alueella.

Mielestämme mahdollinen tuulivoiman rakentaminen alueelle ei ole mitenkään ristiriidassa alueen luontoarvojen kanssa. Konnunsuon suurimpana maanomistajana olemme nähneet alueen muutosta erittäin hyvin ja seuranneet sitä läheltä. Alueelle suunniteltu tuulivoima tukee huomattavissa määrin alueella harjoitettavan maatalouden elinvoimaa/edistää sen harjoittamista jolloin ne tukevat toisiaan, kun alueella säilyy tai jopa paranevat edellytykset tehokkaalle ja tuottavalle maataloustoiminnalle.

Olemme myös huomanneet -kuten edellä mainittua- kosteikkojen tai erilaisten laskeutumisalaiden hyödyn ojituksen yms. maanrakentamisesta johtuvan kiintoaineksen "kiinnisaamiseksi". Mikäli alueelle nähdään järkeväksi rakentaa tuulivoimaa eikä alueelle aseteta keinotekoisia rajoitteita väliaikaisten rakenteiden vuoksi voimme tuki harkita olisiko jo olemassa olevia kosteikkoja järkevä hyödyntää tuulivoiman rakentamisen ympäristökuorman keventämiseen niiden purkamisen sijaan.

Liitteenä kartta omistuksestamme Pyhännän konnunsuolla josta ilmenee alueen yhtenäisyys jolla halettu harjoittaa keskittynyttä viljelytoimintaa. Kartassa näkyy myös peltujen valumavesille rakennetut

27.6.2025

kosteikot, joilla pyritty vähentämään maatalouden aiheuttamaa ravinnekuormitusta alapuolisiin vesistöihin.